

sejtelmet jelentik, és Herzl nevét...
...hajtják végre!
...bűnös be...
...ismételtem...
...mert ti ér...
...töleket a mos...
...sések és moz...
...sések meg a...
...tábor, mely az...
...vissza...
...támadást. És ki...
...kat, hogy nem...
...állítsuk, hogy...
...már amyi...
...került. Meg...
...tudjuk küz...
...kat, melyeket...
...ető uton állita...
...ztuk az eddigi

ÖZEELEG!

A fel- ása

eg legyen a mo-
...megek nevében
...kövessék a kon-
...leességük, hogy
...suljanak és szé-
...nyiséget fejtse-
...ainkat a teljes
...tátni és a zsidó
...ról van szó és
...itikai felvilágo-
...előtt állunk
...ael zsidó töme-
...abadság-harcuk-
...meghózzanak s
...k. Nevelni kell
...onalat kell előt-
...kenységre kell
...os deklarációnk
...t mögöttük ér-
...meg fog állni,

és világos jel-
...tetésben megál-
...an, kell szabad-
...unk".
...Neuwelt" című
...munkáslapból.)

Közlöny
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
14. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazás szerint. — Az
„UJ KELET“ a transilvaniai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnyomását csak a
kérésre megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Felelős
szerkesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. R.
Ára 5 lej
dator responsabil-Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc. Administrator
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. B.
de Editura. Registrul publicatiunilor
periodice No. 43, Dos. 889. 1938.
Tribunalul Cluj, Sectia III.
Vasárnap, április 30.
1939—5699. Ijar 11.
XXII. évfolyam. 97. szám.

Roosevelt szerint a Hitler-beszéd nyitva hagyta a tárgyalások utját

Az Egyesült Államok elnöke személyes tárgyalásokat fog folytatni Hitlerrel? Anglia állítólag szavatosságot vállal Németországgal szemben, ha Németország is ugyanezt teszi a többi államokkal szemben. Lengyelország intranzigens a területi kérdésben

A berlini beszéd nemzetközi visszhangja

NEWYORK, április 29. Roosevelt elnök Newyork közelében lévő villájának dolgozószobájából hallgatta végig Hitler beszédét, majd felhívta telefonon Daladier francia miniszterelnököt, akivel husz perces beszélgetést folytatott. A Daily News szerint Roosevelt első nyilatkozata Hitler kancellár beszédéről a következő volt: „A berlini nyilatkozat nyitva hagyta a tárgyalások útját. Amerikai politikai körök ezt úgy magyarázzák, hogy Roosevelt elnök nem látja kizártnak egy Hitlerrel folytatandó személyes megbeszélés lehetőségét.

A Hitler-beszéd nemzetközi visszhangja

London, április 29. A világsajtó ma Hitler beszédével foglalkozik. Határozott vélemény nem alakult még ki a beszéd gyakorlati jelentőségéről. Az angol sajtó általában azon a véleményen van, hogy Hitler nem szabad többé beszédeljen után megítélni, hanem csupán cselekedetei szerint. Abban a mértékben, ahogyan nem zárta el az utat minden tárgyalás előtt, Anglia hajlandó Németországgal karöltve tanulmányozni az általános helyzetet.
A Times szerint a brit fegyverkezést mindvégig folytatni fogják és ezzel biztosítják a módszereket arra, hogy Anglia helyt álljon kötelezettségeiért.
A Daily Telegraph megállapítja, hogy Hitler követelése a gyarmatokra, Danzigra és egy a korridoron át vezetó utra vonatkozóan. Hitler szerint egyetlen követelés sem érdemel háborút. Ha ez igaz, miért ellenzi akkor Hitler az értekezletet?
A Daily Express úgy véli, hogy egy erősen felfegyverkezett Anglia mit sem kockáztat, ha tárgyal Németországgal. A Daily Herald szerint Hitler beszéde nem olyan embernek a szava, aki vállalni kész egy nagy háború kockázatait. A lap ezt a demokráciák által tett intézkedésekkel és Roosevelt magatartásával magyarázza. A Hitler által tett megígéretet a paktumjavaslatokat illetően a

lap azt hiszi, hogy talán csak blöffről van szó, a kérdés mégis megérdemli a tanulmányozást.
A News Chronicle szerint Hitler olyan magatartást tanúsít Lengyelországgal szemben, mint Csehszlovákiával tette annak idején. Kapitulásra próbálja kényszeríteni, miután elszigeteli a világ többi részétől.
Churchill véleménye
London, április 29. (Rador). A Havas jelenti: Winston Churchill az Egyesült Államokba közvetített rádióbeszédében kijelentette, hogy Hitler szavai némi javulást mutatnak az előzőekkel szemben a hangnemet és minőséget illetően. Ez az enyhülés azonban nagy mértékben Roosevelt beszédének és a kölcsönös segítségnyújtás Európában való újáértelmezésének tulajdonítható. Részbe van benne azonban a franciaországi és angolai politikai helyzet megszilárdításának is.
Churchill így folytatta:
— Világosan ki kell jelentenünk, hogy nem elegendők a szavak a bizalom helyreállításához, amíg tettek nem követik azokat. Ha eltekintünk a szószaporítástól, Hitler beszéde leleplezte azon szándékát, amely Lengyelország elszigetelésére irányul. A megemlékezés paktum felmondását a beszéd legjelentősebb részének és ugyanakkor nyugtalanság forrásának kell tekinteni.

tudni vélik, hogy Roosevelt rádióbeszéd ke-
retében fog válaszolni Hitlernek.

Mit irnak a francia lapok?

Párizs, április 29. (Rador). Hitler beszédével kapcsolatban a „Le Figaro“ a következőket írja: A Führer nem táplálhat illuziókat azon benyomás felől, amit beszéde külföldön keltett, mert „a tények tények maradnak“.

A Le Petit Parisien kiemeli, hogyan kezeli Hitler az egyes államokat: Adáz ellenségeskedéssel fordul Anglia és Lengyelország felé, kiszámított szelidséggel pedig Franciaország irányába. A diktátor meg szeretné bontani a Párizs, London és Varsó közötti hármas szövetséget.

Az Excelsior a tengerészeti egyezmény felmondásáról szólva azt írja, hogy nincs ennél jobb módszer a brit birodalomnak arról való meggyőződésére, hogy milyen kitűnőnek Chamberlain határozatai. Ami a Rooseveltnek adott választ illeti, valószínű, hogy az meg fogja erősíteni a semlegességi törvényt, a fősztására irányuló néphangulatot.

A l'Ordre szerint Hitler beszéde bizonyos zavarról és habozásról tesz tanulságot. Hitler két lehetőség között habozik: nyílt ellenségeskedés, vagy a riadóállapotokkal és békés biztosítékokkal egybekötött erőszak. amitől a szabad országok megbontását és megadását várja.

Lengyelország nem enged a nyomásnak

Varsó, április 29. (Rador). A PAT meg erősíti a hírt, hogy a német kormány pén-
teken, varsói ügyvivője útján, még a Reichstag ülése előtt emlékiratot juttatott el a lengyel kormányhoz a lengyel-német kérdések összességéről.

Félhivatalos jellegű közlés szerint: A német kormány által alkalmazott módszernek megfelelően, Lengyelország a német emlékiratra adandó választát Berlinbe való eljuttatással egyidejűleg fogja nyilvánosságra hozni.

A hadsereghez közelálló „Polszka Zbrojna“ az eseményeket kommentálva a következőket írja: „A lengyel politika elvben készen áll arra, hogy felvegye a tárgyalásokat a német-lengyel kapcsolatok békés rendezése céljából, azzal a feltétellel, hogy ezek a tárgyalások pressziótól és fenyegetésektől mentes légkörben induljanak meg. Lengyelország álláspontját Danzig kérdésében az a tény határozza meg, hogy a város a Visztula torkolatánál fekszik. A Visztula pedig lengyel folyó. A lap úgy véli, hogy a lengyel-német egyezmény felmondásával Hitler kancellár érezhetően megnehezítette a birodalom helyzetét.

A Gazetta Polska Hitler indítványával foglalkozva, megállapítja, hogy minden lengyel határozottan elutasítja azokat a módszereket, amiket megpróbáltak Lengyelországgal szemben alkalmazni. A kancellár bizonyos javaslatait, amiket tegnap ismertetett, a lengyel közvélemény nem ismerte. A nyomás módszerei meghiusulásra vannak itélve. Aki szóba akar állni Lengyelországgal, az le kell mondjon a presszióról. Minden erőszakos próbálkozásra Lengyelország, mint minden öntudatos állam, megfelelő választ fog adni. Az egyol-

(Folytatása a 12-ik oldalon)

Ujabb javaslatot tesz London Berlinnek?

London, április 29. A Hitler beszéd nyomán az angol sajtó szerint nagyjelentőségű fordulat várható a világpolitikában. Henderson berlini angol nagykövét állítólag a legközelebbi napokban az angol kormány jegyzékét adja át a német kormánynak, amelyben Anglia felajánlja Németországnak a szavatosságot, amely minden, Németország elleni provokált támadás esetére szólana.
Angol körök azon a véleményen vannak, hogy egy ilyen Németországnak adandó angol szavatossági nyilatkozat bizonyossága lesz annak, hogy Angliának nincsenek bekerítési törekvései.
Henderson a legközelebbi napokban Rüb. Centropinnál kihallgatáson jelentkezik és fel-

ajánlja ezt az angol szavatosságot, ugyanakkor Anglia kérni fogja Németországtól, hogy a Roosevelt-üzenetben felsorolt 30 állam részére, amelyeknek Anglia szintén szavatosságot biztosít, Németország is adja ugyanezt a szavatosságot. Az angol lapok még megjegyzik, hogy Hitlernek a német-lengyel elmentésekre vonatkozó kijelentései részben helyreigazításra szorulnak, mert londoni lengyel körök kijelentik, hogy a német részről Lengyelországnak tett ajánlatok csak azután történtek a danzig kérdés megoldását illetően, amikor már a német csapatok Cseh- és Morvaország területét megszállták és így Lengyelország ezt az ajánlatot érhetően nagy tartózkodással fogadta.

Barátságatlan visszhang Amerikában

Newyork, április 29. (Rador). Az amerikai lapok azon a véleményen vannak, hogy Hitler beszéde nem nyújt esélyt a sikerre új tárgyalásokat illetően. A lapok szerint azonban mégsem kell azonnali erőszakos lépésre számítani a Führer részéről.
A New York Herald megállapítja, hogy Hitler majdnem mindenben fenntartotta megengedhetetlen állításait. A szavak keveset számítanak, ami fontos, az az a tény, hogy mit fog tenni Hitler a jövőben, az ismeretlen marad. A beszéd nem javított, inkább rosszabbított a helyzeten.
A New York Times Hitler „életét“ elméletét bírálja és megállapítja, hogy a Führer kegyelmei egyezmény helyett a világ uraságát keresi.
Borah republikánus szenátor, a szenátus külpolitikai bizottságának volt elnöke, Hitler beszédéről a következőket mondotta:

— Ugy tünik nekem, hogy Hitler beszédével véget vetett új békétárgyalások lehetőségének.
Hull külügyminiszter nem volt hajlandó kommentárokat fűzni Hitler beszédéhez. Kijelentette, hogy csak kivonatossan olvasta a beszédet és ezért nem nyilatkozik.
A külügyminisztérium még nem kapta meg Hitler beszédét, amit a berlini amerikai ügyvivőhöz juttattak el. Nem lehet tudni, hogy válaszolni fog-e a kormány Hitler beszédére, amit német körök a Roosevelt üzenetére adott válasznak tekintenek. Hitler fel-fogását mindenestre kedvezőtlenül fogadták Amerikában és felmerül a kérdés, vajon nem fognak-e minden reménnyel felhagyni az Egyesült Államok közvetítői szerepét illetően. A lapok kitérnek azokra a támadásokra is, amelyekkel Rooseveltet illették.
A Reuter jelenti: Jólétesült körökben

Három véres esztendő mérlege

Palesztina 1936 április 19-től 1939 április 19-ig

Április 19-én betelt a harmadik véres esztendő Palesztinában. A jisiv megállott egy pillanatra ennél a nevezetes dátumnál. Csak egyetlen pillanatra állott meg. Hosszabb pillanatra nem telik az idejéből. Dolgoznia kell és örködni. Mert a 3. „Jahrzeit“ korántsem jelenti a véres kilengések végét. A terror, a vérontás tovább folytatódik. Macdonald optimizmusa, amivel az angol parlamentben tüntetett, még nem igazolódott be. Bandavezérek, egész bandák kerültek horogra, az ördöklő szerszámok piramisait kobozták el eddig. De mindez nem jelenti a terror végét. Csattanós, sőt dörgő bizonyítékunk rengeteg van eme állításunk mellett. A 3. évforduló után is robbantak a bombák, az aknák, dörentek a puskák, a revolverek és megint néhány ifju életének szakadt nagyhirtelennül vége. A terror folytatódik. A jisiv tehát csak futó pillantást vehet a 3. véres, forrongó esztendő alatt történtekre. Nem többet. Lássuk, mit vesz észre, mit állapít meg ez a visszapillantás?

Mindenekelőtt széles gyászkeretbe foglalt, hosszú-hosszu, kínosan hosszú névjegyzékre esik. Négyszázkilencvenhat névre, a terror négy százkilencvenhat halálós áldozatának nevére. Apró betűkkel nyomtatva másfél újságot töltenek meg ezek a nevek; nagy, palesztinai méretű újságot. Mert a palesztinai sajtó méceést gyujtott az áldozatok emlékének, a 496 léleknek, férfinek, asszonynak, gyermeknek, akik elesetek a palesztinai harc frontján. „Irassék be nevük Izrael mártírjainak könyvébe, örök emlékeztül“! Az ember, különösen a zsidó ember, rádöbben erre a listára és emlékeztetve felcsillag a Rudyard Kipling híres burháborus balladájának refrénje: Mennyi ifju, szép halott, gyönyörü halott...

A jisiv tehát szörnyü véradózatot hozott ebben a 3 esztendőben. Hiszen a halottaknak kívül a megnyomorodott, a munkaképtelenné vált sebesültek, betegek száza jelzik az utat, melyen a terror végigszántott.

De egyebet is meglát a visszapillantó szem, még ha sűrű könnyfátyol is borítja.

Politikai fondorlatot lát. Meglátja, hogy a palesztinai terror édesgyermek az abesszinai háborúnak és anak a sunyi agitációnak, amely ezzel a háborúval egyidőben azon igyekezett, hogy alaplatan reményeket keltsen Anglia gyarmati és mandatárius területeinek lakosaiban és harcra bujtsa fel őket Nagy-Britanniá ellen. A palesztinai terror nem iokális jelenség, hanem egyik szeme annak a láncnak, amit hazugsággal, jószóval, pénzzel, erőszakkal, fegyverrel rá akarnak verni majd az egész világra.

Az araboknak semmi okuk nem volt erre a hadviselésre, erre az irtó-háború-kisérietre, amibe a zsidók ellen kezdtek. Csupa előnyt láttak a zsidó telepítési munkának. Telekeikért, fölös földjeikért olyan magas árakat kaptak, amikről álmodni sem mertek volna ezelőtt. Jólétbe csöppentek egyszeriben a zsidó pénz révén. Gazdaságilag, egészségügyileg rengeteget tanultak a zsidóktól; új és magasabb életszínvonalukat, sosem képzelt szaporodásukat közvetve és közvetlenül a zsidó gyámolításnak köszönhetették. Nacionalizmusuk sem fűthette, tüzelhette őket a zsidók ellen. A zsidók sohasem akartak uraskodni fölöttük, bevándorlásuk nagyot lendült, erősen emelkedett ugyan, de kulcsa az arabok felé hajló britek kezében maradt, bármelyik pillanatban elzárhatták, lefékezhetők volna, ha veszedelem háramlik belőle az arabokra. Azután meg ott a féltucatnyi szabad arab állam körülöttük, valamennyi bőséges helyet juttathat szorultság esetén számukra. Palesztina mindig mostoha hazájuk volt csak. Sohsem öntözték meg igazából verejtékükkel. Elhanyagolt, lezülött volt ez a föld az ő kezükben, az emberi kulturán és civilizáción kivüleső terület, a hajdani arab reneszánszban csipetnyi része sem.

Nem is támadtak neki az arabok a jisiv-

Bizonyára örömet okoz

Önök is!

írja többek között Johannes Bippus I. Borodino (Ofic. Cleastitza, jud. Ceta-tea Albă), majd így folytatja:

...községünkben a Gastro-D. gyógy-szer már a gyomorbetegnek egész tö-megétől lett kipróbálva és olyan csodá-latosan hatott úgy gyomorfégek, gör-csök és szinte gyógyíthatatlannak tar-tott emésztési zavarok eseteiben, oly-annyira, hogy napról napra nő közsé-günkben a bizalom ezen kiváló gyógy-szerrel szemben. Bizonyára Önöknek is örömet okoz ilyen híreket hallani. Kérem sziveskedjenek címre posta-fordultával 2 üveg Gastro-D-t után-vétellel küldeni, hogy kurámat folytat-hassam...

Hasonló hála és köszönőlevelek tö-megesen bizonyítják, hogy a Gastro-D. gyógyszer ma már a gyomorbetegnek közkincsévé vált.

Gastro-D. kapható gyógyszertárak-ban és drogériákban, vagy megrendel-hető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

nak mindaddig, míg teljében volt a prospe-rity, ameddig vidám vámszedői lehettek egy példátlan erőfeszítésnek, aminek a zsidóság nekilendült. A bevándorlás csökkenése, a gazdasági élet krízise adta csak kezükbe a bombát, a bicskát, a puskát és korántsem a hazszeretetet.

A zsidóság épen, sőt megerősödéve került ki ebből a rákényszerített mérközésből. A zsidó gazdasági szektor autonóm egészévé ke-rekedett ki, teljesen független alakult. Ma semmi kapcsolata többé az arabokkal. Keményen, magabizón áll meg a talpán. Az arab munkások helyett zsidó munkások szá-nának, vetnek, aratnak a zsidó mezőgazdasá-gi telepeken. Zsidó kar forgatja a turját, szüreteli le a narancsfákat, rakja ládába a gyümölcsöt, szállítja az országba és külföld-re. A jaffai arab kikötő szerepét leváltotta a telavivi zsidó kikötő; a sok tizezer font, amibe a berakodás-kirakodás belekerült, megmaradt a magunk zsebében. A zsidó épít-munkához zsidók bányásszák a kőanyagot. A zsidó tejtermelés egyhármaddal, a zsidó zöldségtermelés egynegyeddél emelkedett: 33 millió liter tejet, 48 millió darab tojást, 14 ezer tonna zöldséget termelünk. Megnőtt a mezőgazdasági ipar, nagyot fejlődött az ipar általánosan. Textiliparunk megállja a helyét a külföldi versennyel szemben. Krízisek szá-náltak végig az egész világon: a zsidó bank-szervezet rendületlen, sőt még kiterjesztete hitelhalozatát. Megnőtt a zsidó földtulajdon: 75 ezer dunamot tudtunk a véres években a földbirtokállományhoz hozzávásárolni. Új telepek tízei virágoztak ki az arabok által elhanyagolt talajból. Vasutak helyett a zsidó autóbusszra és taxira ül fel a zsidó, ha az ut-ja az országba vezet. A zsidó közlekedés egy pillanatra sem szűnhetett. Hiába repültek a bombák, fenyegettek az aknák: a zsidó sof-őr odaült a volán mellé és a zsidó utasok magától értetődő nyugalommal telepedtek be a kocsiába. Az arab terror egyszerű sem akaszthatta meg a zsidó gazdasági élet vér-keringését.

Az angol kormány a zsidókra bizta, hogy telepeiket megvédelmezzék. Ez a védelem az elképzelhető legelőkeltebb, a legbátrabb. Soha terrorizmus nem jutott eszébe, hogy a telepekre merjen nyitlan támadni. Csak les-ből lövöldöznek. A zsidó telepek drótkeríté-sén át még nem hatolt be egyetlen terrorista.

Az arab gazdaságot viszont gerincében roppantotta össze a terror. Megfogyalmozott a kormány jövedelme és fokozódtak a kiadá-sai. Tehát kevesebb jutott az arab gazdasági élet, az arab közegészségügy szubvenciójára. Az arab munkás előtt bezárult a pompásan fizető zsidó munkahely. A terroristák sarcolá-sai kiszípolozták a városi és a falusi ara-bot egyaránt. A takarékoskodásra ítélt kor-mány számos arab hivatalnokot bocsátott el. A legszembetűnőbb Jaffa hanyatlása. A zsi-dók maradéktalanul kikapcsolódtak gazdasá-gi életéből. A hajdan mozgalmas város csu-pa tepszedés, kikötő-munkásai, sofförjei, ide-genvezetők, boltosai iparosai egyképpen ken-nyér nélkül maradtak.

A vissza-vissza néző szem sok mindent lát és rögzít meg tehát. Véres árnyak suhannak el előtte, ok nélkül szétépett életeket vesz észre, szenvedést, nyomorúságot. De egyben sok: csodával határos erőt, bátorságot, mun-ka-készséget és ezeknek nyomában sikert, előrehaladást, biztató közelebb-jutást a cél-hoz.

A három véres esztendő mérlege pótolha-tatlan élet-vesztéssel, de egyben sok dia-dallal zárul a zsidó oldalán. (t. l.)

a dónsága, a legkülön-ből nőiruha és kosztüm anyag, szenzációs árak

155 és 295 Lei

SELYEM ÉS FANTÁZIA ANYAGOK

Dus választék a legkülönfélébb szövésmin-tákban és minőségekben

Nagy sikerű, teljesen új minták kizárólag

CLUJ, STRADA GENERAL NECULCEA No. 2 ÉS AZ ORSZÁG ÖSSZES NAGYOBB VÁROSAIBAN

A Zsidó Távíratí Iroda jelentí:

Emigránsok, menekültek

HUSZEZER MENEKÜLT GYERMEKERT.

Jelentette az Új Kelet, hogy Wagner és Rogers amerikai képviselők törvényjavaslatot terjesztettek a kongresszus elé, amelyben 20.000 menekült gyermek Amerikába való beengedését kéri 1939. és 1940. évek folya-mán. A törvényjavaslatot a szenátus és kongresszus egyesített bizottsága tárgyalja most a közvélemény élénk érdeklődésének kíséretében. A bizottság legutóbbi ülésén Mundelein kardinális, a nagynevű egyházvezető, számos kormánytisztviselő és szenátor szállott síkra a Wagner-Rogers-javaslat ér-dekében, Rogers szenátor többek között a következőket mondta: „Mi mindannyian idegenek voltunk egyszer. Smathers szená-tor ekként nyilatkozott: „A javaslat az ame-rikai törvényhozás csodás aktusa.“ Sheehy lelkész, a Catholic Uniserity képviselője kijelentette, hogy meg van győződve róla, misze-rint a törvényjavaslat elfogadása után nyomban 15 ezer amerikai polgár fog jelentkezni menekült gyermekek adoptálására.

MENEKÜLTEK VANDORLÁSA A VI-LÁG MINDEN RÉSZÉBE.

A „Conte Biancamano“ nevű olasz hajó 950 németországi menekülttel a fedélzetén Bombayba érkezett. Tizenhat menekült, akiknek partraszállási en-gedélye volt Indiában, Bombayban leszállott. A többi menekültet Shanghai felé folytatták utjukat.

A Baldwin-alap újabbán Indiában is nagy-arányú gyűjtőakcióit indított be, a közvéle-mény hatékony támogatása mellett. A Hyde-rabad-i Nizam 2000 ruppiát adományozott a Baldwin-alap javára.

Varsóból jelentik: 125 zsidó emigráns Gdynia kikötőjéből, a „Pulaski“ hajón elin-dult Dél-Afrikába.

Bucurestiből jelentik: Kétszáz lengyelor-szági zsidó emigráns a „Transilvania“ hajón elindult Constantából. Utjuk célja: Palesztina.

Párizsból jelentik: La Rochelle kikötőből április 22-én a „L'Orpita“ hajón elindult egy zsidó menekült-csoport Közép-Amerikába.

A Neue Zürcher Zeitung jelenti Milánóból: A „Giulio Cesare“ hajó április 20-án rend-kívüli útra futott ki a génuai kikötőből Port Said, Aden, Colombo és Shanghai felé. Uta-sai kizárólag német zsidók.

A RHODEZIAI SZAKÉRTŐ-BIZOTTSÁG MEGKEZDTE MUNKALATAIT.

Az észak-rhodeziai telepítési lehetőségek kivizsgálásá-ra delegált szakértő-bizottság, amely a na-pokban érkezett meg Lusaka fővárosba, a kormány palotájában rendezkedett be és meg-kezdte tevékenységét. A bizottság nemcsak a menekültek letelepítésének lehetőségeit, hanem új ipari vállalkozások létesítésének módzatait is meg fogja vizsgálni.

A HOLLAND KORMÁNY EGYMILLIÓ FORINT MEGSZAVASÁT KÉRI A PAR-LAMENTTŐL EGY KÖZPONTI MENEKÜLT-TÁBOR LÉTESÍTÉSÉRE.

A holland kor-mány törvényjavaslatot terjesztett a parla-ment elé, amelyben egymillió forint megsza-

vazását kéri központi menekült-tábor létesí-tésére. A tábort 80 hektáryi birtokon fogják felállítani és 2500 menekültet fognak abban elhelyezni. A tábort 15 évre irányozzák elő.

A kormány azzal indokolja törvényjavas-latát, hogy miután 1938. március 1-től 1939. január 1-ig összesen 339 zsidó menekült Pa-lestínába és az Egyesült Államokba vándor-

Az arab államok képviselői folytatják tanácskozásaikat a Palesztina-kérdésben

Vasárnap Mahmud pasa egyiptomi minisz-terelnök, Ali Maher pasa, a londoni egyip-tomi delegáció volt vezetője és Szaudi Ár-ábia képviselői értekezletet tartottak, ame-lyen megvitatták az angol kormány válaszát azokra az arab közlésekre, amelyeket Egyip-tom londoni követe úzenet formájában vitt Londonba Kairóból. Ezen az értekezleten a palesztinai arabok képviselői nem vettek részt. A megbeszélésekről nem adtak ki hi-vatalos kommunikét. Csütörtökön újabb ér-tekezletre ültek össze az egyiptomi és szaudi arabiai politikusok. Ezen az értekezleten a palesztinai arabok képviselői is résztvettek.

AZ „ILLEGALIS“ ZSIDÓ BEVANDOR-LÓK TRAGÉDIÁJA AZ ALSÓHAZ ELŐTT.

Az angol alsóház legutóbbi ülésén Wedgwood ezredes a következő kérdést intézte a gyar-matügyi miniszterhez:

— Hány zsidót akadályoztak meg február 15-től április 15-ig a palesztinai partraszállás-ban? Hány hajón érkeztek ezek a zsidók? Hová küldik az illegális bevándorlókat? Hány van letartóztatásban közülük? Hányat fognak deportálni? Milyen lépések történtek annak irányában, hogy a visszaküldött ha-jók éllelmiszterrel és vízzel ellátva legyenek ellátva?

Wedgwood ezredes megkérdezte továbbá a gyarmatügyi minisztert, hogy módjában áll-e nyilatkozatot tenni az Astir görög hajó fel-tartóztatása és visszaküldése ügyében, mely hajó április 5-ikén érkezett Haifába 700 né-metországi menekülttel, — nagyjórészt olyanokkal, akik a cseh protektorátus terü-letéről jöttek, — köztük 100 asszonnyal és 50 gyermekkel? Milyen lépéseket tett a pa-lesztinai kormány annak érdekében, hogy ezeket a menekülteket éllelmiszterrel és víz-zel lássák el?

Macdonald gyarmatügyi miniszter: 1939. február 15-től április 15-ig összesen 1229 il-legális zsidó bevándorlót akadályoztak meg a palesztinai partraszállásban. Ezek három hajón jöttek és a részletek a következők:

1. Március 21-ikén 269 zsidót akadályoztak meg a partraszállásban, akik a Sandu hajó-val jöttek. A hajó parancsot kapott, hogy összes utasaival térjen vissza elindulási he-lyére, vagyis Constantába. Március 25-ikén őrizet kíséretében vitték a hajót a palesztinai vizek határáig, miután a Jewish Agency öt napra szóló éllelmiszterrel, a haifai kikötői hatóságok pedig vízzel ellátták a hajót az utasokat. Egyetlen illegális zsidó bevándor-lót sem vetettek fogságba.

2. Április 2-ikén 710 zsidót, köztük 698 németországi menekültet akadályoztak meg a partraszállásban, akik az Astir hajóval ér-keztek meg. A hajó görög zászló alatt jött.

tovább Hollandiából, — nem lehet tudni, idig kell Hollandiában maradniok még-knak a menekülteknek, akik jelenleg Hol-landiában tartózkodnak.

Ezidőszerint a Németországból Hollandiá-legális és illegális uton bevándorolt zsidó nemzsidó menekültek száma ezrekre rug-ek az emberek 26 táborban és otthonban-nak most elhelyezve.

Belgium

ZSIDÓ DIÁK TUUDOMÁNYOS PÁLYA-DIÁT NYERT BELGIUMBAN. A Louis Empain-díjat, amelyet a „Pro Juventute“ bi-zottság oszt ki minden évben, a legjobb tu-dományos munkáért az összes fakultásokon, ebben az évben Naftali Frenkel genti zsidó diáknak juttatta a díjat hidro- és aéro-mechanikai munkálatainak jutalmául. A díj ötezer frank.

Anglia

KÖZPONTI IRODÁT ALLIT FEL LON-DONBAN A MIZRACHI MUNKÁSSZER-VEZETEL. A Tenuat Tora Veavoda mozgalom, amely a Mizrachi munkáscsoportja, a közeli napokban központi irodát állít fel Londonban, a nyugat- és északkeurpai államok szá-mára.

Olaszország

ELITELTEK EGY TRIESTI ZSIDÓT, MERT KÜLFÖLDI NŐT VETT FELESE-GÜL. A triestói bíróság tíz napi elzárásra és 100 líra bírságra ítélte George Mugliese nevű zsidót és feleségét, Rebeka Maosont, aki görögországi nő. Ez ítélet az 1938. november 17-iki törvény alapján hangzott el, mely tu-dvalevően megtiltja az olasz polgároknak, hogy külföldiekkel házasságot kössenek.

Litvánia

VAGATASI TILALOM EGY LITVAN FÜRDOVÁROSBAN. Polangen litván fürdő-város tanácsa. két zsidó szavazat ellenében elhatározta a zsidó rituális vágás betiltását. A zsidó városi tanácsosok, miután törvény-telennel tartják a határozatot, beperelték a városi vezetőséget.

Március elején hagyta el Pireneus kikötőt és Reni dunai kikötőbe ment, ahol a zsidó uta-sok a kapitány engedélyével felszálltak a hajóra, azzal a szándékkal, hogy titokban partra szálljanak Palesztinában. Az Astir pa-rancsot kapott arra, hogy térjen vissza Re-nibe. Április 6-ikán a hajót őrség kísérte el a palesztinai vizek határáig, miután a Je-wish Agency öt napra szóló éllelmiszterrel és a haifai hatóságok vízzel ellátták a hajót az utasokat. Őt utast, akikről megállapítás nyert, hogy képtelenek az utazásra, partra engedtek. Orvosi kezelés alatt állanak most. Egyiküket a kivételes rendeletek alapján letartóztatásba helyezték.

3. Április 11-ikén az Assimi hajóval 250 zsidó érkezett, akiket ugyancsak megakadá-lyoztak a partraszállásban. A hajót utasaival a haifai kikötőben tartóztatták fel. 80 utas-nak sikerült partra szállni, mielőtt a hajót feltartóztatták volna. Hatot közülük elfog-tak és letartóztattak. Április 23-ikán a ha-tóságok parancsára a hajó elhagyta a kikötőt. Az utasokat a haifai zsidó hitközség látta el élelemmel.

A jövőben az esetleges illegális bevándor-lókat úgy internáljuk idejére, mint a vissza-utazásra a palesztinai kormány fogja ellátni élelemmel és vízzel.

Április 15-ikén újból elfogtak egy hajót a „Panagia Conestriát“, 182 utassal. A ha-jónak a kikötőből való eltávolítására irányuló kísérleteket az utasok megghusították. Mi után sem a hajót, sem utasaikat nem lehetett visszaküldeni a nyílt tengerre és miután ar-dól sem lehetett szó, hogy a hajót korlátlan ideig a kikötőben tartsák, a zsidó utasoka a haifai karanténba szállították, ahol a pa-lesztinai kormány gondoskodik ellátásukról. Az ügynek bírósági folytatása lesz még, a kapitányt és a legénységet letartóztatták.

Wedgwood: Megkapta és megvizsgálta a gyarmatügyi miniszter a palesztinai mun-káspárt rezolúcióját, amely hangsúlyozza, hogy minden zsidónak joga van Palesztináb-menni és hogy a zsidók meg fognak hius-tani minden kísérletet, amely a bevándorlót megakadályozására irányul? A nemzetköz-i helyzetre való tekintettel biztosítani kíván-ja-e a miniszter a zsidó munkások barátságos közreműködését azáltal, hogy felüg-geszi a bevándorlási törvényeket azzal a feltétellel, hogy a hádköteles korban lév bevándorlók belépnek Palesztinában az ang-hadseregbe?

Macdonald: A sajtó utján tudomást szereztem a munkáspárt határozatáról, amelyről az első kérdés szól. A második kérdésben foglalt javaslatot nem áll módomban elfogadni.

és a m

A zsidóság száma 1871-ig 241.000-ról 51 pedig 851.378 főre em

A társadalmi és ge-nak hatályosabb biz-zsidó törvénynek in-e feltűnő nagy elsz-gyarázata, hogy a-nyesülés lehetősége-lása folytán kiszéles-ről a zsidók bevánd-és gazdasági térfog-szólu u. n. második-dokolása szerint is nyugat határán fels-a keleti zsidóság vá-vándorolt zsidóság-jellegében őrizte m-sait, hanem tömegel-hoz viszonyított szá-fekvő államok zsidó-tette meg.”

Mindkét indokolá-mintha a zsidók na-Magyarországon a-vetkeztében állott

Table with 2 columns: Year, Number of immigrants. 1870-1880, 1881-1890, 1891-1900, 1901-1910

A bevándolási hasznavehető forrás 1910-iki népszámlála-líciál bevándorlót t-birodalom területén 1890-ben 20.582 ga-Ha e galiciákat szá-mítjuk — habár vallásuk is vannak magyar hadsereg n-Szlavonia-i helyőrsé-ből származó kator-mokban — az össz-eleenyésben csekély 851.378 zsidó lakos-ezek után tekintett-között számszerű h-doroltak száma n-hanem legtöbbször-doroltakét, akkor-jutunk, hogy a zsi-dásának az okát n-nem másutt kell k

Erre vonatkozóls-mozgalmi adataokr-amely években az teljes jogegyenlősé-talanul fejlődhetett-években születtek a-aképeességük és a-jességében elfoglalá-közéleti s gazdasá-„egyensúlyozását”-lozzák a szóban le-válásszuk ezeket a-visszamenőleg az-azonosak, viszont-évtől kezdve megli-nak a dekadenciáj-néptelenedéshez, ar

A szociológia az a társadalom fen-nője, mert egyrészt-rője a népesség f-részét pedig a h-meghatározója a-jövendő alakulásá-számos fontos köv

Ha kikeressük a-melyek a születés-jük, hogy a szüle-felekezetek szerint

- Vallás állta Róm.-kath. Gör.-kath. Gör.-kath. Ag. ev. Ref. Unit. Izr.

Az első benyo-szembetűnik az, ho-lános termékenysé-lásfelekezettel s-állanak, vagyis a-gyermekek hozzák-pílanában talán-ügyi viszonyainak-fenntartó erejének-nénk. — Pedig a-mert ha a születé-más faktorokkal-vünk arra, hogy

Autochtonokat és nem bevándoroltakat sujt a magyarországi zsidótörvény

A zsidók elszaporodásának igazi okai

Írta: Dr. KARDOS GÉZA

állami gyermekmenhelyi volt igazgató-főorvos, Timisoara

A zsidóság száma Magyarországon 1840-től 1871-ig 241.000-ról 553.641-re, 1871-től 1900-ig pedig 851.378 főre emelkedett.

A társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosítását célzó u. n. első zsidó törvénynek indoklása szerint a zsidók a keleti zsidóság elszaporodásának az a magyarázata, hogy „amikor a gazdasági érvényesülés lehetőségei a kapitalizmus kialakulása folytán kiszélesedtek, megindult a külföldi zsidók bevándorlása”. A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról és az államok zsidóságának arányáról szóló u. n. második zsidó törvényjavaslat indoklása szerint is „Magyarország a kelet és nyugat határán fekszik. Ennek következtében a keleti zsidóság vándorútja lett... Ez a bevándorolt zsidóság nagy részben nemcsak a keleti zsidóság vándorútját hozta magával, hanem tömegeinek az ország lakosságához viszonyított számában is a keletre fekvő államok zsidóságának arányát közelítette meg.”

Mindkét indoklásból úgy tűnik tehát, mintha a zsidók nagy száma és szaporodása Magyarországon a tömeges bevándorlás következtében állott volna elő s gróf Teleky

Pál miniszterelnök is ugyanezt emelte ki bemutatkozó beszédében.

„Sine ira et studio”, kikapcsolva minden politikai tendenciát, teljes pártatlansággal és objektivitással, csupán a hivatalos statisztika tudományos eszközeivel elkészített számadatai alapján, megpróbáljuk megvilágítani, hogy a zsidók feltűnő nagy elszaporodásának Magyarországon mi a valódi magyarázata.

Mivel a tömeges kivándorlás kihangsúlyozása van az előtérben, nézzük előbb ezt a kérdést.

Az erre vonatkozó pontosabb és felhasználható statisztikai adatok 1870-től állanak rendelkezésünkre és ebből az tűnik ki, hogy a zsidó bevándorlás állandóan kiegyensúlyozza, vagy föltumulja a zsidók kivándorlása, így tehát a tömeges külföldről való beözönlésnek nem lehet tulajdonítani nagyszámú elszaporodásukat.

A zsidók kivándorlására vonatkozólag KOVÁCS ALAJOS: „A zsidóság térfoglalása Magyarországon” c. művében — amelynek táblázataira hivatkozok mindkét említett törvény indoklása, — a következő számadatokat találjuk.

szaporulat	természetes		tényleges		Vándorlási különbözet	
	abszolút számban	%-ban	abszolút számban	%-ban	abszolút számban	%-ban
1870—1880	95.000	17,5	82.500	15,2	-12.500	-2,0
1881—1890	122.300	19,6	82.800	13,3	-39.500	-6,3
1891—1900	134.900	19,1	117.600	16,6	-17.300	-2,5
1901—1910	124.000	14,9	79.500	9,6	-44.500	-5,3

letéssel ökonomikusan szaporodik, az emberélet pazarlása nélkül, sokkal kevesebb erőpecskölással és sokkal nagyobb anyagi megtakarítással, mint a többi felekezetek.

az összes felekezeteknél	1 hónapon aluli korbán	
	számban	%-ban
az izraelitáknál	8,1	5,2

Még feltűnőbben tűntetik fel a zsidóság kedvező helyzetét a csecsemőhalandóságnál készült statisztikai adatok:

nem izr. között	100 elszülött közül meghalt 1 évben belül	
	számban	%-ban
izr. között	20,0	12,5

Ezt a feltűnően nagy különbséget a csecsemők alaposabb gondozása, a szoptatás elterjedtsége, a szoptató nő kímélése, a mérsékelt alkoholfogyasztás, a nemi betegségek ritkasága, stb. idézte elő, de mindenesetre a kisebb születési arányszám is, amely könnyebbé tette azt, hogy a világra jött gyermekekkel többet törődjenek s lehetővé tegyék majdnem 90%-uknak az életben tartását és felnevelését.

S míg a csecsemőhalottak között a legkisebb arányszámmal szerepel a zsidóság, — az öregkoru halottak között ők a legnagyobb számauk:

az összes felekezetek:	100 elhalt között volt 60—69 éves 70 éves felüli	
	számban	%-ban
izr.:	10,4	23,0

A zsidóság higiénikus igényét és általános kulturáját tünteti fel az alábbi kimutatás, amely arra vonatkozik, hogy az elhaltak közül hányan részesültek orvosi kezelésben. Ugyanitt van kiszámítva az irni és olvasni tudók számára is, amely ugyyszólván párhuzamot talál az orvosi kezelésben részesültek számával:

általában	100 elhalt közül orvosi kezelésben irni, olvasni részesült tudott	
	számban	%-ban
izr.:	52,2	56,4
	78,9	74,9

E felsorolt statisztikai adatokon kívül még számos más adattal lehetne bizonyítani, hogy mi a magyarzata, mi az igazi, a valódi oka a zsidók magyarországi elszaporodásának s hogy ez az elősorolt okokból, nem pedig a bevándorlás vagy a beszivárgás következtében állott elő. És azt külön is ki kell hangsúlyozni, hogy ezek a számadatok szigorúan tudományos eszközökkel készültek, ezeket nem a zsidóság ellenségei vagy barátai állították össze s nem a zsidók csinálták a saját javukra vagy igazolásukra; — azt a tudomány állapította így meg. A teljes elfogultatlansággal összeállított számadatokat Dr. KENNÉZ BÉLA: „Magyarország népességi statisztikája” c. munkájából, valamint a Magy. Kir. Központi Statisztikai Hivatalnak a „Magyar Szent Korona Országainak Népmozgalmát” c. statisztikai közleményeiből vettük s a hozzáfűzött kommentárok egy részét is azokból idéztük.

Akkoriban szaporodott így a zsidóság, amikor Magyarországon a többi felekezethez tartozók nagy születési arányszáma, de

KOPROL

A LEGJOBB CSOKOLÁDE-HASHAJTO

Valamely társadalmi csoport növekedését vagy apadását ugyanis nem ismerhetjük meg egyedül a születések számából, hanem a természetes irányban ható erőknek, a születéseknek és halálásoknak az eredménye. Ha tehát a szaporodásról felvilágosítást akarunk nyerni a születéseket a halandósággal kell vonatkozásba hozni és akkor a következő számadatokat kapjuk:

Vallás	Egy-egy felekezet 1000 tagjára esett		
	születés	halálozás	gyarapodás
róm.-kath.	40,2	26,2	14,0
gör.-kath.	40,6	28,1	12,5
gör.-kel.	36,9	28,9	8,0
ág. ev.	35,3	24,2	11,1
ref.	35,4	25,0	10,4
unit.	34,1	25,1	9,0
izr.	33,6	17,0	16,6

Ezek a számok tehát már sokkal többet beszélnek, mert elmondják, hogy a halandóság tekintetében a zsidóság áll a legkedvezőbben és ennek tulajdonítható az, hogy az összes felekezetek közül a legnagyobb a szaporodása. — Es kitéjük e számokból az is, amit már az imént is állítottam, hogy a zsidóság szaporodása racionális emberökonomiával történt: a megszületteknek az életben tartásával és az átlagos életkorok megnövelésével.

A csekély, sőt a legkisebb születési számuk ellenére is elért fenti nagy szaporodásukat a zsidók különösen annak köszönhetik, hogy a gyermekhalandóságuk nagyon kedvező s ezt a gyermekélet nagyobb gondozásának köszönhetik. A gyermekhalandóságot szemléltetőleg a következő számok tüntetik fel:

2—12 hónapos korbán	100 évesülött közül meghalt	
	1—6 éves korbán	7 éves alul
11,9	13,2	33,2
7,3	6,3	18,8

egyszermind nagy halandósága által az összes európai államok között a legnagyobb emberélet- és vagyonpazarlással, tehát a legkisebb ökonomiával gyarapodott. — Kimutatták akkoriban, hogy Magyarországon 528 születés és halálozás történt, míg a nemzet 100 lélekkel gyarapszik. Ugyanekkor Oroszországban 468, Oroszországban 450, Németországban 346, Dániában 282 születés és halálozás történt, míg a nemzet 100 lélekkel gyarapodott. — A zsidóság születési és halálozási arányszámai egy színvonalon állottak a legjobban demografiai viszonyokat feltűntető nyugati kultúrnépekkel.

A kimutatott számadatokból világosan kiténik az, hogy nem alaptalan a magyar zsidóságnak az az érvelése, hogy Magyarországon a zsidók autochton elemek, akik belső szaporodás és nem külső bevándorlás révén érték el nagyobbakat túlnő számukat.

A magyar zsidóság eme szaporodása egyébként amugy is a múlt! Már a következő 1902—1903 években az előző 16,4 ezrelék szemben 13,6 és 12,6 ezrelék a szaporodás arányszáma, 1908-ban 11,9, 1911-ben 10,8 ezrelék. A többi felekezettel szemben a zsidók domináló szerepe a szaporodás terén mindinkább hanyatlott és 1910—1911-ben a római katolikusoknak szaporodása már majdnem elérte a zsidókéét, 1912 óta pedig már meg is haladja. — 1901-től 1912-ig terjedő 12 év alatt a zsidók szaporodásának abszolút száma nem kevesebb, mint 17,4%-kal csökkent, Budapestben magában pedig ez a csökkenés 60,1%-ot tesz ki (Magyar Statisztikai Közlemények 50-ik kötet 54—55-ik oldal).

Még feltűnőbb a háború utáni erős hanyatlás, amelyre vonatkozólag Dr. SZÉLL TIVADAR: „Egészségügyi Statisztika” c. munkájában a következő megállapításokat találjuk: 1000 izr. lakosra esett évesülések (a régebbi 33,6-tal szemben): 1921: 16,4, 1923: 14,9, 1925: 14,3, 1927: 11,4, 1928: 14,8.

Halandóságuk pedig a következő: 1000 izr. lélekre esett halott: 1921: 14,3, 1923: 13,0, 1925: 12,5, 1927: 13,2, 1928: 12,8.

1927-től kezdve tehát deficittel zárul a szaporodás, mert a halandóság föltumulja a születéseket. Széll Tivadar dr. erre vonatkozólag a következőket írja: „A legkedvezőtlenebb természetes szaporodást a mai Magyarországon évről-évre az izraeliták jelentenek. Az izraelitákra vonatkozó legjobb igen alacsony természetes szaporodási adatok éles ellentétben állanak a történeti Magyarországon tapasztalt igen kedvező aránnyal. 1911-ig e tekintetben a régi területen mindig első helyen állottak, azután pedig olykor csupán a római katolikusok által megelőzve legfeljebb a második helyen. — Ennek első sorban a területi változás, a tulkultúra, természetlen városi zsidóságnak a mai területen levő túlsúlya az oka. Budapest alacsony születési átlaggal bíró zsidósága ma sokkal na-

gyobb sullyal esik a mérleg serpenyőjébe, mint egykor... Mindezek miatt ma is kedvező halálozási arányuk ma már nem tud sokkal kedvezőtlenebbé válni születési aránnyal oly jó mérleget adni, mint egykor...”

Széll Tivadar dr. e megállapításai óta még erősebben fogyott a magyarországi zsidóság s a régi, majdnem 6%-os országos számarányhoz képest az összlakosságnak 4,7%-át tette ki közvetlenül a Felvidék visszacsatolása előtt. — A zsidóságot ezek szerint az elnéptelenedés fenyegeti s Széll dr. fentiekben elősorolt magyarázatán kívül ennek főként az az oka, hogy a zsidóság nagy tömege elszegényedett, minek következtében elvesztette a családalapítás s főleg a gyermekek felnevelésének anyagi feltételeit. — Ez az oka a mai 2,5%-os iskolai számaránynak is és ezért következik be — amint ezt Kovács dr. már említett tanulmánya is jósolja — hogy a magyarországi zsidóság 45—50 éven belül a felére apad. A következő félszázadban pedig — amint vitéz Makay Miklós megállapítja — „számolni kell azzal a demográfiai valószínűséggel is, hogy az egész magyar zsidóság kiválik a nemzet testéből. Eppoly csak emléke marad fenn, mint az Árpád-kor bősörményeinek, bessenyőinek és kunjainak...”

Kár volt ennek a hipusztló zsidóságnak a magyar törvényhozásban ilyen megalázóan megkülönböztetett helyzetet teremteni és az állampolgárok tömegét diszkriminálni és ezáltal a megérintésnek majdnem minden lehetőségéből kizárni. — Igazat kell adnunk a Vatikán hivatalos lapjában, az Osservatore Romano-ban röviddel XI. Pius pápa halála előtt megjelent „Magyar törvényhozás” című vezércikknek, amelyben a magyar kormány zsidóellenes törvényei ellen foglal állást és sajnálkozását fejezi ki, hogy a polgárok nagy tömegét alacsonyrendű elemként kezelik egy olyan évszázadban, amelyben ugy látszott, hogy a törvény előtti egyenlőség alapelve végre minden faj és polgári privilégiumot megtört.

Az aradi Hakoah taggyűjtési akciója

Az aradi Hakoah zsidó sportegyesület nagyszabású taggyűjtési akciót kezdett annak érdekében, hogy nagyvonalú új programját keresztülvihesse. Ennek érdekében a sportegyesület vezetősége körlevelet küldött a város zsidó polgárainak, kérve azok támogatását. A körlevél többek között az előbbieket tartalmazza:

Arad Zsidó Társadalmához!

Városunk egyetlen zsidó sportegyesülete a Hakoah új feladatok előtt áll. Ezen feladatok megvalósításához az aradi zsidóság megértésére és támogatására van szükség.

Szükség van egy szervezett zsidó sportegyesületre, amely célul tűzte ki a zsidó ifjúság testnevelését, amely lehetőséget nyújt a zsidó fiataloknak a tornára, turiztikára, uszásra és egyéb sportok üzésére.

Nem rekordereket, hanem egészen ép testű és ép lelkű zsidó generációt akarunk nevelni, mely megállja helyét mindenütt és le tudja küzdeni az életben eléje tornyosuló sok-sok akadályt.

Arra kérjük Arad város zsidó társadalmát, nyújtson segédkezet a Hakoah sportegyesület vezetőségének ahhoz, hogy ezt a tervet keresztülvihesse, hogy a zsidó ifjúság szízeit sportszeretetre nevelhesse, küldjék el gyermekeiket hozzánk, jöjjenek el és legyenek segítségünkre a ránk váró feladatok megvalósításában.

Egyesületünk különben egy igen szépen berendezett és jól felszerelt klubhelyiséggel rendelkezik, ahol a társadalmi szakosztályunk rómi billiárd, sakk, stb., játékokban találhat szórakozást.

Nem adományért fordulunk Aradváros zsidóságához! Arra kérünk mindenkit, hogy csekély havi tagsági díjjal járuljon hozzá az egyesület fennmaradásához és ezen hozzájárulással is mozdítsa elő Aradváros egyetlen zsidó sportegyesületének működését.

BÁNSÁGI ÚJ KELET

Bánsági szerkesztőség és kiadóhivatal címe: FRIED MIKSA Timisoara IV.
Spl. T. Vladimirescu 24. Telefon 27-10

150.000 lejt ér egy családapa...

Temesvári zsidó kereskedő tragikus halála — egy végzetes tévedés miatt

Országuti rablónak nézték, amikor meg akarta állítani az arra haladó autót

Temesvár, április 29. (Az Új Kelet tud.) Megdöbbentő körülmények között vesztette el életét Klein Frigyes temesvári kereskedő, egy régi temesvári zsidó család tagja, három apró gyerek apja. Klein évekkel ezelőtt felosztotta üzletét és közvetítő kereskedelemmel foglalkozott. Bejárta a környékbeli falvakat, háziipari cikkeket vásárolt és azokat adta tovább. Fárasszó és idegölő munkát végzett, hogy családja számára előteremthesse a szerény jövedelmét.

Augusztus 11-én Klein a bánsági Káköva községben járt üzleti ügyben, majd este felé visszaindult Temesvárra. Egy teherautó söfförje elvállalta, hogy szivességből hazaszállítja, de csak a város határáig, mert nem volt személyszállítási engedélye és így a szivesség fejében büntetéstől kellett tartania. Két ismerőse társaságában Klein a váron közelében leszállt az autóról és hármában gyalog indultak tovább Temesvár felé. Az út fárasszó volt a nagy nyári hőségben és Klein egyre figyelte az országutat, hogy ismerős autót fedezzen fel. Valóban fel is tűnt a 372. Tms. rendszámú kocsi s Klein úgy emlékezett, hogy az egyik ismerősének a tulajdona. Elhatározta, hogy megállítja a kocsit és megkéri az utasokat, hogy vigyék be őt is a városba. Kijött az út közepére és kezével intett az autónak, hogy álljon meg. A autó vezetője azonban nem vette figyelembe Klein jelenlétét, még jobban gyorsította a sebességet és elgázolta a kereskedőt. A szerencsétlen ember összetörtve, eszméletlenül maradt az uton, de az autó ekkor sem állott meg és a kocsi vezetője mit sem törődve áldozatával, tovább hajtott.

Klein két ismerőse a közeli vámházhoz szaladt és a mentőket értesítette. A súlyosan sebesült embert kórházba szállították, de a segítség már későnek bizonyult. A kereskedő két napi szenvedés után meghalt. Közben a hatóságok megállapították, hogy a gázoló autót Kovács István söffört vezette, míg utasai Ziegler Hermann és Hálle Gyula kereskedők voltak. Megindult a bűnvádi eljárás, amelynek során a söffört nemcsak a gázolásért, hanem a kötelező segélynyújtás megtagadása miatt is letartóztatták.

A törvényszéki tárgyaláson a söfför meglepő módon viselkedett. Elmondta, hogy a gázolás pillanatában jól látta ugyan az országút közepén álló kereskedőt és még idejében lefékezhetett volna az autót, de az egyik utas, Hálle Gyula kereskedő parancsot adott neki, hogy hajtson tovább megállás nélkül, mert az út közepén integető ember nyilván rabló és az ő megtámadásukra készül. Hálle-nél ugyanis nagyobb pénzösszeg volt és állandóan attól rettegett, hogy utonállók támadják meg. Ezért a söfför a parancsot hallva nem állította meg a kocsit, Klein pedig már nem tudott félreugrani a kerekek elől. A gázolás után a söfför vissza akart térni áldozatához, de Hálle ezt is megtiltotta, mert attól tartott, hogy a „rablónak” társai vannak, akik meg támadhatják őket. Ezért tovább hajtottak egészen Temesvárig.

Hol száll meg TIMISOARAN?

A CARLTON-SAVOY szállókban

a város szívében.

Minden vonatnál autobus várja, viteldíj: 10 lej. Szobaárak utazók részére 98-125 lejig mindennel együtt.

Hasonlóképpen adta elő a történeteket Hálle is, aki elmondta, hogy komoly oka volt az utonállók általi félelemre, az országút közepén integető Klein mozdulatai pedig fenyegetőknek látszottak és ezért adott utasítást a söfförnek, hogy ne álljon meg. Ennek ellenére a kereskedőt ki lehetett volna kerülni és a söfförön mulott vég eredményben a baleset. A másik utas, Ziegler, viszont azt állította, hogy a gázolás után ő nyomban szólt a söfförnek, hogy álljon meg, mert segíélyt kell nyújtani a földön fekvő sebesültnek. Hálle azonban ideges volt és ráparancsolta a söfförre, hogy megállás nélkül menjenek tovább.

Temesváron még nem jelentkezhetnek az állampolgársági listából kimaradottak

Temesvár, április 29. (Az Új Kelet tud.) A temesi helytartósághoz, valamint a város házához megérkezett a minisztérium rendelete, amely az állampolgársági listából kimaradottak összeírásáról intézkedik. A rendelet értelmében később megszabandó határidőn belül jelentkezhetnek mindazok, akik bármely okból kimaradtak az 1924-ben készített listából és a későbbi pótljegyzékekben sem szerepelnek.

Temesváron és a megyében ez az újbóli összeírás igen nagy jelentőségű, mert állampolgársági helyzetük rendezése a polgárok ezreit érinti közvetlen létejükben. Annak idején ugyanis Temesváron nagy számban voltak, akik nem tulajdonítottak kellő fontosságot annak, hogy az állampolgársági listán szerepeljenek, másrészt pedig sokan nem is tartózkodtak eredeti lakhelyükön és kimaradtak a listából. A megye délnyugati részében viszont a szerb megszállás és az utána következő átmeneti állapot mi-

att közigazgatásilag igen nehéz volt az állampolgársági listák összeírása. Hozzávetőleges becslés szerint egyedül Temesvár városában mintegy 4-5000 főre tehető azoknak a száma, akik különböző okokból kimaradtak a listából.

A minisztériumi rendelet megérkezése nyomán az a hír terjedt el a városban, hogy az egyes kerületi tekintélyes emberek kell jelentkeznie a listából kimaradottaknak s ezért sokan jelentkezni is akartak, de elutasították őket. A város vezetősége ugyanis még nem döntött a jelentkezés határidejéről és annak közigazgatási módosításairól sem. Előreláthatóan központosítani fogják az összes jelentkezést, hogy ezáltal meggyorsítsák az összeírás munkáját. Erre vonatkozóan úgy a város, mint a királyi helytartóság a közeli napokban hivatalos utasítást fog kiadni, addig azonban bármilyen jelentkezés korai és céltalan.

Nagyszabású városrendészeti tervet valósítanak meg Temesváron a tavasz folyamán

Temesvár, április 29. (Az Új Kelet tud.) A városvezetés még a nyár előtt nagyszabású városrendészeti tervet valósít meg. Több utcát, körutat és teret építenek, valamint aszfaltpótlókat a hiányos utakat. Ezek közül már meg is kezdték a munkát a józsefvárosi Carol-köruton és a belvárosi Libertatii-teren. A Carol-köruton áthelyezték a villamossínek, két oldalon pedig a könnyű járművek számára két aszfaltos utat építenek, a középső utvonalat pedig újra burkolják kövekkel. A Libertatii-teren, a város legjelentékenyebb forgalmi gócpontján két párhuzamos aszfaltzott gyalogjáró készül és azt néhány nap múlva már át is adják a forgalomnak.

A következő munkálatokat a Regina Maria-köruton kezdik meg és néhány hét alatt ezt a körutat Temesvár legszebb utjává építik át. Eddig két ut volt a járművek számára: a körut közepén és a főposta oldalán, míg most az új középületek: a helytartósági palota és a betegsegélyző oldalon megépítik a harmadik utat is. Ezzel kapcsolatosan a város új illeteket vetett ki a Regina Maria-uti háztulajdonosokra, akik tiltakoztak az illetek ellen és azt hozták fel kifogásul, hogy a két kiépített utat mellett nincsen szükség harmadikra is. A városi mérnöki hivatal azonban szükségesnek tartja, hogy az épülő helytartósági palota bejárata előtt is modern utat haladjon és azzal érvel a háztulajdonosok kifogásaival szemben, hogy a har-

dik utat kiépítésével a házak értéke, valamint a lakások bére is emelkedik, tehát a kirótt illetek megtérülnek a háztulajdonosok számára. Ezek az illetek egyébként mintegy ötven százalékát teszik ki a harmadik utat építési költségeinek.

A közeli hetekben megnyitják a Mihai Viteazul sétányt is, amely a Begaparton húzódik végig egészen a Neptun-fürdőig. A sétány kiépítésével lehetővé teszik a közvetlen gyalogösszeköttetést a Gyárvaros és Belváros között a Boga-part mentén. Ez a sétány a belvárosi Püspök-hídfőnél torkollik be a közforgalomba és a belvárosi parkon keresztül vezet. Az új sétány megnyitása révén lehetővé válik majd a közvetlen közlekedés ama tisztviselők és alkalmazottak számára, akik a Gyárvarosból a Belvárosba, vagy azon keresztül az Erzsébetvárosba igyekeznek.

A város mérnöki hivatala egyébként elhatározta, hogy az épülő belvárosi katedrális előtt háromszög-alakú mintaparkot létesít. Ez a park harmonikusan fogja kiegészíteni a Lloyd-sor torkolatát és különös díszet ad majd a katedrális impozáns épület-tömbjének.

A városi kerteszt mind ezzel párhuzamosan folytatja a már régebben kidolgozott faültetési terv megvalósítását. Össze már az elhanyagoltabb külvárosi utcákat is faszorok fogják díszíteni és az kedvezően fogja átalakítani a külvárosok sivar képét.

Az árjegyzékek is reklámoknak tekintendők

Temesvár, április 29. (Az Új Kelet tud.) A temesvári pénzügyi hatóságok vasárnap kaptak, hogy szigorúbban ellenőrizzék a kereskedelmi reklámok megadózását. A rendelet alapján a pénzügyi közegek ellenőrzést kezdték az egyes reklámok adóját illetően és többek között arra a megállapításra jutottak, hogy a kereskedelmi árjegyzékek is reklámoknak számítanak. A hatóságok álláspontja szerint ugyanis a vevőknek szétküldött árjegyzékek nem azonosak az üzletben használt, vagy a kirakathoz elhelyezett árjegyzékekkel, mert kizárólag reklámcélokat szolgálnak és így illetékesek alá esnek. Ez a megállapítás természetesen érzékenyen érintette a temesvári kereskedőket, akik a magas reklám-illetékek miatt az utóbbi időben főként az árjegyzékek szétküldésére szorítottak, míg most ez után is le kell róniok a súlyos illeteket. Ertesülésünk szerint a kereskedő társadalom a magasabb pénzügyi fórumoknál keres orvoslást eme újabb teher megszüntetése érdekében.

A kettéhajtott levelezőlapokat leveleknek minősíti a temesvári posta

Temesvár, április 29. (Az Új Kelet tud.) A temesvári postai igazgatóság elhatározta, hogy június 1-ől kezdve mindama kereskedelmi levelezőlapokat, amelyek a címzés egyszerűsítése végett kettéhajtottak, leveleknek fogja minősíteni és rájuk a levéltarifát vonatkoztatja. Ezek az amerikai mintájú levelezőlapok, amelyeknek a behajtás révén az az előnyük, hogy azokat a címzés miatt nem kell külön kivenni az irógépből, az utóbbi években erősen elterjedtek Temesváron és minden nagyobb cég ezeket használja. Az elterjedtségre való tekintettel adta a posta a júniusi határidőt, hogy addig a cégek a raktáron lévő levelezőlapokat elhasználhassák. A temesvári postai igazgatóság egyébként elrendelte, hogy a postahivatalok a jövőben csak személyhez címzett posta-restante leveleket továbbítsanak. A kezdőbetűkkel vagy jellegkkel címzett poste-restante leveleket a postahivatalok nem továbbítják, hanem azokat ismeretlen rendeltetésűeknek tekintik és megsemmisítik.

Kutya-kataszter Aradon

Arad, április 29. (Az Új Kelet tud.) Aradváros április 11-iki Hivatalos Lapjában jelent meg az új pénzügyi szabályrendelet, amely sok vita tárgyát képezte. A szabályrendelet ugyanis egész sereg új illeteket vezet be és ezért érthető, hogy a különböző érdekképviseletek, amelyek tagjai ezek az illetek érintik, odahatnak, hogy az említett illeteket mérsékeljék. A szabályrendeletnek egyik legérdekesebb és a város pénzügyi szolgálatában eddig példánélkül álló rendelkezése, hogy jutalmat is biztosít bizonyos esetekben a denuncian-soknak. Az új szabályrendelet ugyanis bevezeti Aradon az ugynevezett kutyakatasztert. A rendelkezés értelmében minden aradi kutyatulajdonos a rendelet megjelenésétől számított 30 napon belül köteles bejelenteni a tulajdonában lévő kutyákat a városi egészségügyi szolgálatnál, amely az így összeállított táblázatot eljuttatja a város pénzügyi szolgálatához a kutyaadó kivetése végett. A szabályrendelet 77-ik szakasza értelmében mindazok, akik írásban feljelentik azokat a kutyatulajdonosokat, akik az említett szabályrendeletben foglalt illeteket nem fizették ki, harminc százalékos jutalomban részesülnek még akkor is, ha a feljelentők a városi tisztviselők sorából kerülnek ki.

Ennek az intézkedésnek különös érdekességét ad, hogy a sokszor alaptalan feljelentésekre való tekintettel az állam éppen április elsejével megszüntette az adóügylekben denuncianlók jutalmazását.

A va Zi

A csehszlovákia, Belgium, Bulgária, 100 márkát, 100 ezüst, Franciaország, Görögország, Hollandia, 100, Irország, 100, Olaszország, Jugoszlávia.

Felélér

A bucarestii tan indult az utasulaba kerülnek megfelelően folyama megsz pirok piacán a javulás követke es, a Desvoltar vény 62-es, az Inzestrara kö a kis cimletek 1985 évi 3%-os árfolyamon zár tak. A Banca 5325 lejre, a R

Tartot

A buza és kul

A nyugateur mult heten áll kat jegyezték, mütt élenkbe v államok mellett ország, Rotterc dig az olaszok bevásárlásaikat tengerentuli gató zódó kínálatát.

A romániai és olaszok buza vabb folytatód met számlára ták a főzelekfé oajajomsgvakba

A fontosabb a hét végén a Bucaresti; 7 idegen anygga rozs (4 plus 2 kukorica 39.500

Brúia: 78 kg ezer lej, 71-72 lélekai) 33.750 le zálékkal) 36.000 kral) 39.750 lej, lej, takarmány ezer lej, napraf Gaoti: 78 kg ezer lej, 59-60 l

KÖZGAZDASÁG

A valuták magánforgalmi árfolyama Zürichben, a nagy aranyelvándorlások után

A csehszlovákiai márciusi események után — amint ismeretes — Svájcban, Hollandiából, Belgiumból és Angliából nagyarányú arany-, illetve tőkeelvándorlások történtek az USA-ba és Kanadába. Ezek miatt a svájci frank holland forint, belgas árfolyamában nagyobb, a font árfolyamában kisebb arányú esés következett be, amellyel egyidejűleg más valuták árfolyama is csökkent. Eppen ezért nagy érdeklődést keltett a Schweizerische Bankgesellschaft április havi jelentésében közölt statisztika, amelyben részletesen ismerteti, hogy az egyes államok bankjegyeit a zürichi magánforgalomban milyen árfolyamokon jegyezték április 19-én. Ezek az árfolyamok a következők:

Anglia, 1 font — — — —	20.85 svfrs.
Belgium, 100 belgas — — — —	74.25 „
Bulgária, 100 lewa — — — —	2.95 „
Dánia, 100 korona — — — —	92.70 „
Németország:	
100 márkás bankjegy — — — —	54. — „
100 ezüst márkás — — — —	63.50 „
Franciaország, 100 fr. frank — — — —	11.75 „
Görögország, 100 dragma — — — —	3.10 „
Hollandia, 100 forint — — — —	238. — „
Irország, 1 ir font — — — —	20.50 „
Olaszország, 100 lira — — — —	14. — „
Jugoszlávia, 100 dinár — — — —	6. — „

Luxemburg, 100 lux. frank — — — —	18.20 svfrs.
Lengyelország, 100 zloty — — — —	61. — „
Portugália, 100 escudos — — — —	18. — „
Svédország, 100 korona — — — —	107.25 „
Csehszlovákia, 100 korona — — — —	2.80 „
Törökország, 100 lira — — — —	220. — „
Magyarország, 100 pengő — — — —	37. — „
Egyesült Államok, 1 dollár — — — —	4.45 „
Kanada, 1 dollár — — — —	4.41 „
Ausztrália, 1 font — — — —	16.20 „
Új Zéland, 1 font — — — —	15.40 „
Egyiptom, 1 font — — — —	21. — „
Palesztina, 1 font — — — —	20.40 „
Délafrika, 1 font — — — —	20.10 „
Jáva, 100 jávai forint — — — —	234. — „
Algeria, 100 frank — — — —	11.30 „
Argentína, 100 peso — — — —	102. — „
Brazília, 100 millreis — — — —	20. — „
Chile, 100 peso — — — —	12. — „
Uruguay, 100 peso — — — —	140. — „
Japán, 100 Yen — — — —	80. — „

Aranyárak:

1 kg. arany — — — —	4.940. — svfrs.
1 Napoleon arany — — — —	29. — „
1 aranyfont — — — —	36.40 „
1 aranydollár — — — —	7.45 „

A jelentés szerint nem jegyzik az albán, a spanyol és a szlovákkorona bankjegyeket.

Felélénkült a bucuresti tőzsde, szilárdultak az összes favoritértékek

A bucuresti tőzsdén a hét elején vontatottan indult az üzlet, a hét második felében túlsúlyba került a vételi megbízások és ennek megfelelően az összes favoritértékek árfolyama megszilárdult. A fixkamatozású papírok piacán átlagban 2-3 pontos árfolyamjavulás következett be, a Stabilizarea 64.-es, a Desvoltarea 63.12-es, a kisajátítási kötvény 62-es, az 1933. évi járadék 67.12-es, az Inzestrarea kötvény nagy címletei 86.50-es, a kis címletek 83.50-es, az adóbon 51-es, az 1935 évi 3%-os Consolidarea kötvény 45-ös árfolyamon zárt. A bankrészvények tartottak. A Banca Nationala részvény 50 lejlel 5325 lejre, a Romaneasca 25 lejlel 575 lejre,

a Credit Român 15 lejlel 385 lejre szilárdult, a Comro változatlanul 215 lej, a Credit Industrial 20 lejlel 742 lejre lanyhult. A biztosítási papírok árfolyama nem változott, a Dacia-România 4075 lej, a Generala 1090 lej, az Agricola-Fonciera 330 lej, a Nationala 260 lej. A petróleumrészvények árfolyama alig tartott. Az Astra-România 930 lej, a Steaua-România 350 lej, a Concordia 542 lej, a Credit Minier 269 lej, a Redeventa 187 lej. Az ipari részvények árfolyama alig változott, a Resita 470 lej, a Titan-Nadrag-Calan 1555 lej, a Letea 1035 lej, a Mica 1690 lej, a Telefon részvény 635 lej.

Tartottak az árak a kikötővárosok gabonátőzsdéin

A buza és kukorica mellett élénk a kereslet a főzelékfélék és az árpa iránt is. A németek és olaszok fokozzák vásárlásaikat a nyugati gabonátőzsdéken

A nyugateurópai gabonátőzsdéken az elmúlt héten általában változatlan buzaárakat jegyezték, azonban a fogalom mindegyikében élénkült. Liverpoolban, az északi államok mellett, Németország és Spanyolország, Rotterdamban és Hamburgban pedig az olaszok és németek fokozták gabona bevásárlásaikat, amivel ellensúlyozták a tengerentúli gabonaexportőr államok fokozódó kímálatát.

A romániai gabonátőzsdéken a németek és olaszok buza- és kukoricavásárlásai tovább folytatódtak, amelyek mellett — német számlára — nagy tételekben vásárolták a főzelékféléket és az árpát is. Az olajosmagvakban az üzlet változatlan volt.

A fontosabb romániai gabonátőzsdéken a hét végén a következő árakat jegyezték: **Bucuresti:** 76.5 kgos buza (1 százalékos idegen anyaggal) 41.500 lej, 71-72 kgos rozs (4 plus 2 százalékkal) 30.500 lej, icedi kukorica 39.500 lej.

Braila: 78 kgos buza (2 százalékkal) 43 ezer lej, 71-72 kgos rozs (4 plus 4 százalékkal) 33.750 lej, 59-60 kgos árpa (5 százalékkal) 36.000 lej, kukorica (17 százalékkal) 39.750 lej, Viktoria borsó 65.000 lej, takarmány borsó 50.000 lej, repce 62 ezer lej, napraforgómag 51.000 lej.

Galati: 78 kgos buza (3 százalékkal) 41 ezer lej, 59-60 kgos árpa (6 százalékkal)

36.000 lej, 40 kgos zab (5 százalékkal) 47 ezer lej, 69-70 kg-os rozs (5 plus 5 százalékkal) 33.000, ökökukorica 41.000 lej, icedi szarított kukorica 40.000 lej, I-a bab 110 ezer lej, tökmag 90.000 lej, napraforgómag 49.500 lej, Viktoria borsó 65.000 lej, lenmag 130.000 lej, kendermag 76.000 lej.

Constanța: 81 kgos tisztított buza 45.000 lej, 79.5-80 kgos buza (3 százalékkal) 44 ezer 500 lej, 70 kgos rozs (6 százalékkal) 33.250 lej, 60 kgos árpa (5 százalékkal) 38.000 lej, Talomita bab 115.000 lej, napraforgómag 48.000 lej, kukorica (15 százalékkal) 41.250 lej.

Temesvár: A bányási gabonapiacokon a kukorica iránt élénkült a kereslet, több kötés történt a muharmagban, a többi gabonamélek ára változatlan. Árak: temesi buza 36.500 lej, toronali buza 37.000 lej, kukorica 35.500 lej, korna 33.000 lej, zab 44.000 lej, takarmányárpa 38.000 lej, 'avasz' árpa 40.000 lej, muharmag 32.000-32.500 lej, napraforgómag 42.000 lej, tökmag 76.000 lej, vagonoként.

Poloskairást

garanciával végez „Polynea” laboratórium Str. Consiliul National 3. („Somes” áruház mellett). Telefon 35-01.

A nyugateurópai értéktőzsdéken és pénzügyi piacokon fokozott izgalommal figyelik a világpolitikai események alakulását

Az utóbbi évek legsúlyosabb ultimója az áprilisi, a nyugateurópai pénzügyi piacokon. Svájcban némileg csökkent a tőkeelvándorlás. Nem változik a dollár arányértéke, két milliárd dollárra emelkedett az amerikai valutakiégénylítő alap tőkét. Tartottak a fontosabb nyersanyagok árai. Lengyelország nagy kölcsönt vesz fel Londonban és Párisban

Zürich, április 29. A nyugateurópai értéktőzsdék és pénzügyi piacok egyre fokozódó izgalommal figyelték az elmúlt héten a világpolitikai eseményeket, amely izgalom változatlan maradt Hitler ismert beszéde után is. A londoni Cityben egyes érdeklődőkkel fogadták az általános védőkezelt ség bejelentését, amely fokozni fogja az állam terheit, viszont a munkapiacra cea háromszázezerrel csökkenteni fogja a munkanélküliek számát. A londoni pénzügyi piac — a nagy tőkeelvándorlások miatt — a hitelkereslet tovább fokozódott, az ultimo előtti igénylések miatt a kamattételek tovább fokozódtak, az ultimo előtti igénylések miatt a kamattételek tovább emelkednek és általában az utóbbi évek egyik legsúlyosabb ultimójára van kilátás. Párisban a tőzsdén az elmúlt héten is baisse dominált, a pénzügyi piac a kamattételek emelkedését a Banque de France intervencióival intervencióival akarták ellensúlyozni, azonban a magándiszkont így is fél százalékkal a bankráta felett van. Így nem kizárt, hogy az ultimóra a Banque de France fél százalékos bankrátaemelését vizs keresztül. Belgiumban a Jegybank a 2.5 százalékos bankrátát 4 százalékra emelte fel ugyan, azonban a magándiszkontot a 4 százalékos fölért jegyzik és így a pénzügyi helyzetben csekély a változás. Amsterdamban ugyancsak a bankráta felett jegyzik a magánkamatlábát és így egy bankrátaemelés Hollandiában sem lehetetlen az ultimo napjaiban. Svájcban a Jegybank a pénzügyi helyzet némi megnyugodást jelent, a tőkeelvándorlás az elmúlt héten némileg csökkent, a pénzügyi helyzet változatlanul súlyos. A tőkeelvándorlás csökkenésének hatása alatt a svájci frank árfolyama ugy Londonban, mint Párisban és Newyorkban emelkedett, azonban még mindig a paritás alatt jegyzik.

Az európai tőkének tengerentúli történetét elvándorlása az elmúlt héten is tartott, főleg Angliából, Hollandiából, Belgiumból és kisebb tételekben Franciaországból. A Wall-Streeten egyébként a hét elején izgalom okozott az a hír, hogy az amerikai valutafelhalmozási törvény parlamenti tárgyalása alkalmával a parlament elvetette azt az indítványt, hogy a felhatalmazásból töröljék a további tíz százalékos leértékelésre vonatkozó felhatalmazást. Mivel Morgenthau pénzügyminiszter kijelentette, hogy az USA kormány nem szakszik változtatni a dollár jelenlegi arányértékén, az izgalom alább hagyott. Mgyugtatást keltett az a hír is, hogy az amerikai kormány a valutakiégénylítőalapot 500 millió dollárról 2 milliárd dollárra emelte fel, amely másfél milliárdos többletet a jegybankok rendkívül (főls) arany tartalékaiból veszik.

A nyugateurópai árutőzsdéken az elmúlt héten fokozódó forgalom mutatkozott. A legfontosabb hadianyagoknak számító fémek ára tartott, ugyszintén a gyapjú és

kaucsuké in. A gyapot és gabonaárak változatlanul lanyhák.

A lengyel kormány megbízottai befejezték tárgyalásaikat egy nemzetközi kölcsön felvételére. A lengyelek Londontól 15-20 millió fontos, Páristól 3 milliárd frankos kölcsönt kapnak. A kölcsön egyrészét a sziléziai iparnak Lengyelország belsejébe történő áttelepítésére, a másik részét pedig hadfelszerelési célokra fordítják.

Franciaország legnagyobb kereskedelmi bankja, a Banque de Paris et des Pays Bas (Paris-Bas) napokban megtartott közgyűlésén Moreau elnök a Banque de France nyugalmazott kormányzója, pesszimistikus beszédben a francia bankok üzleteiben várható változásokra célozott. Bejelentette, hogy a két évvel ezelőtt kezdett reorganizációt a bank vezetősége befejezte, a renntabilitást helyreállította, úgy, hogy az 1938. évi nyereség alapján 7 százalékos, részvényenként 35 frankos osztalék fizetése vált lehetővé.

A nemzetközi devizapiacokon az aranyárak tovább szilárdultak a dollárdeviza iránti kereslet némileg csökkent, a svájci frank árfolyama egy árnyalattal javult és ennek megfelelően egyes zürichi árfolyamok alacsonyabbak. A holland forint és a belgas árfolyam Londonban és Párisban szilárdult, a dollár a font és francia frank egy árnyalattal mindenütt lanyhább. A közep európai valuták árfolyamaiban csekély a változás. A zürichi magánforgalomban a márkabankjegyet 56-58-as, a pengőbankjegyet 38-39.50es, az olasz lira bankjegyet 14-14.30-as, a zloty bankjegyet 60-as árfolyamon jegyzik. A lejbankjegyek árfolyama alig változott, a zürichi magánforgalomban 1.15-1.30-as árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

Egy milliárd lej részvénytőkéjű részvénytársasággá fuzionálnak a Malaxa konzern vállalatai

A Malaxa konzern vállalatai rendkívüli közgyűlést tartottak, amelyen tőkeemelését és ezt követően a vállalatok fuzionálását határozták el. A törzsvállalat, a N. Malaxa S. A. R. részvénytőkéjét 690 millió lejre emelte fel, új részvények kibocsátása által. Ezt követően elhatározták, hogy beolvasszák az érdekelttségükbe tartozó N. Malaxa Fabrica de Masini S. A. R.-t.

A N. Malaxa Fabrica de Masini S. A. R. rendkívüli közgyűlésén a 80 millió lejes részvénytőkének 310 millió lejre történő emelését határozta el, 230 millió lej névértékű új részvény kibocsátása által. Ezt követően elhatározták a beolvadást a törzsvállalatba.

A fuzionált részvénytársaság cége N. Malaxa S. A. R. lesz, a részvénytőkéje egy milliárd lejre, a bruttó vagyona pedig 5 milliárd 798.150.450 lejre emelkedik.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

*

A Solvay konszern romániai vállalata, a S. A. a *Uzinelor Solvay din România* 1938. évi mérlegében 400 millió lej részvénytőke és 10.257.609 lej rendes tartalékalap mellett 30.088.290 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 537.553.463 lej, a bruttó árnyereség 271.758.502 lej.

A nagyváradi *Vegyi és Élelmiszeripari Rt.* (volt Moskovits Ipartelep Rt.) 1937-38. évi (1938 augusztus 31-én lezárt) mérlegében 16 millió lej részvénytőke és 7 millió 570.000 lej tartalékalap mellett 1 millió 784.736 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 57.966.698 lej, a bruttó jövedelem 8.422.478 lej.

A kolozsvári *Porzolt Oszkár Rt.* 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke mellett 1.974.767 lej nyereséget mutat ki.

A kolozsvári *Drăganul S. A.* 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 79.362 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 20.341.862 lej. A közgyűlést május 12-én tartják meg.

A karánsebesi *Industria de Lemn Mureș și Borlova-Armenis S. A.* 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 3.401.557 lej tartalékalap mellett 3.482.086 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 75.613.462 lej. A közgyűlést május 5-én tartják meg.

Az *Aranygyéresi Agyagipar Rt., Torda*, 1938. évi mérlegében 8.400.000 lej részvénytőke és 1.800.000 lej tartalékalap mellett 1.068.301 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 15.447.117 lej.

A temesvári *Gea-Krayer Mari Drogheri Unite si Industrie Farmaceutice* 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 1.008.158 lej tartalékalap mellett 236.165 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 25.289.318 lej.

A temesvári *Maco Industria Textilă S. A.* 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke mellett 154.921 lej nyersanyagot mutat ki. A mérleg főösszege 21.659.568 lej. A közgyűlést május 4-én tartják meg.

A temesvári „*Kamdia*” S. A. *Csokoládégyár* 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 6.424.347 lej tartalékalap mellett 82.818 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 18.573.996 lej. A közgyűlést május 2-án tartják meg.

A temesvári *Helicon Nyomda Rt.* 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke mellett 199.240 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 48.573.996 lej. A közgyűlést május 2-án tartják meg.

A temesvári *Uzinele Dura S. A.* 1938. évi mérlegében 8 millió lej részvénytőke és 1.700.000 lej tartalékalap mellett 937.374 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 26.717.778 lej.

A temesvári *Egyesült Lakk és Festégyár Rt.* 1938. évi mérlegében 8 millió lej részvénytőke és 752.500 lej tartalékalap mellett 30.702 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 31.333.521 lej. A közgyűlést május 2-án tartják meg.

A temesvári *Reisbreth Fabrica Română pt. Tesături Elastice S. A.* 1938. évi mérlegében 7 millió lej részvénytőke mellett 389.977 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 9.872.195 lej.

A temesvári *Carlton S. A. de Hoteluri* 1938. évi mérlegében 4.500.000 lej részvénytőke és 3.584 lej tartalékalap mellett 54 ezer 324 lej nyereséget mutat ki.

A temesvári *Tanara Fabrica de Chimică S. A.* 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke és 29.626 lej tartalékalap mellett 322.104 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 25.405.745 lej.

A temesvári *S. A. pe Comertul Exterior* 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 57.081 lej tartalékalap mellett 57

ezer 797 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 3.416.052 lej. A közgyűlést május 4-én tartják meg.

A temesvári *Chemotex Fabrica de Chimică S. A.* 1938. évi mérlegében 2 millió 400.000 lej részvénytőke és 500.000 lej tartalékalap mellett 539.542 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 8.741.069 lej.

A temesvári *Uzinele Textile S. A. Ehrlich et Auscher* 1938. évi mérlegében 1 millió 200.000 lej részvénytőke és 20.524 lej tartalékalap mellett 191.570 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 2.552.543 lej.

Az aradi *Polychrom Fabrica de Vopsele, Lacuri și Produse Chimice S. A.* 1938. évi mérlegében 6 millió lej részvénytőke és 800.000 lej tartalékalap mellett 563.170 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 20.371.671 lej.

Az aradi *Milovai Erdőipar Rt.* felszámolás alatt 1938. évi mérlegében 4.500.000 lej részvénytőke és 450.000 lej tartalékalap mellett 2.724.356 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 10.693.611 lej. A közgyűlést május 2-án tartják meg.

A brassói *Frații Stollwerck S. A.* 1938. évi mérlegében 25 millió lej részvénytőke és 836.664 lej tartalékalap mellett 11.877 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 106.642.727 lej.

A nagyszebeni *Carol F. Jickli S. A.* 1938. évi mérlegében 20 millió lej részvénytőke és 1.174.000 lej tartalékalap mellett nyereséget nem mutat ki. A mérleg főösszege 47.822.128 lej.

A dettai *Prochaska Fabrica de Furniri si Industria Lemnului S. A.* 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 1 millió 484.918 lej tartalékalap mellett 589.288 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 73.370.836 lej.

Április második hetében 168.8 kilogramm szinaranyat szolgáltatott be a Jegybankhoz

355 millióval csökkent a bankjegyforgalom

A Banca Națională vezetősége most tette közzé a Jegybank április 15-i hetikimutatását, amely szerint április második hetében 168.80 kg. szinaranyat szolgáltatott be a Jegybankhoz, 25.883.161 lej értékben, amely az ércfedezet összege 18 milliárd 414.148.970 lejre emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege 355 millióval 39 milliárd 200.566.810 lejre csökkent. A látra szóló kötelezettségek (girószámlák) végösszege 519 millióval csökkent, vagyis a bruttó bankjegyforgalom csökkenése 874 millió lej. A

fedezeti arány 6.9 ezreléssel 37.19 százalékra javult. Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 20.5 millió lej értékűvel 273.074.264 lejre csökkent. A kliringszámlák aktív számlái 59.5 millió lej értékűvel 564.941.714 lejre, az impartörök kliringszámlái letéte 125.5 millió lej értékűvel 427.034.421 lejre emelkedett. A kereskedelmi váltótárca 56 millióval 11 milliárd 786.548.289 lejre, a lombardhitelek összege 100 millióval 3 milliárd 262.612.232 lejre csökkent.

Cégbejegyzések

A nagyváradi *Moskovits Ipartelep Rt.* legutóbbi közgyűlésén cégét *Vegyi és Élelmiszeripari Rt.*-ra változtatta. Ugyanakkor az igazgatóságba választották: A. V. Perry (London), dr. Romul Pop és dr. Török Gábor (Budapest), akiket a törvényszék bejegyzett.

Prima Uzina de iPele si Industrie Chimică S. A. cég alatt Szatmáron bőripari vállalat alakult, 600.000 lej részvénytőkével. Az első igazgatóság tagjai: Grosz Dávid és Kootz Ágoston, akiket a törvényszék bejegyzett.

A kolozsvári *Aquila Română S. A.* legutóbbi igazgatósági ülésén Beszterce, Naszód, Dés, Zilah, Zsibó, Szilágysomlyó és Sármás községekben ügynökségek felállítását határozta el, amit a törvényszék bejegyzett.

A *Moara din Teremia Mare S. A.* legutóbbi közgyűlésén a vállalat felszámolá-

sát határozta el, amit a törvényszék bejegyzett. Felszámoló Straub Péter.

A temesvári „*Bega*” *Fabrica de Paste Făinoase S. A.* felszámolás alatt álló cég felszámolója a cég törlesztését kérték a törvényszéktől, amit a törvényszék bejegyzett.

A temesvári *Vata Română S. A.* felszámolója a cég törlesztését kérték a törvényszéktől, amit a törvényszék bejegyzett.

Bank és biztosítói hírek

A *Brassói Áruforgalmi Bank Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba újválasztottak: Eugen Czell, Fr. Fabricius, Ioan Cipu, Eugen Behles és Richard Fabricius.

A szilágycsehi *Banca Coroana si Casa de Credit Popular S. A.* közgyűlésén az igazgatóságba újválasztottak: Havas Andor, dr. Szász Antal, Vaída Ioan, Blau József és Láposi Kiss István.

A *bucuresti Metropola S. A. R. de Asigurări* legutóbbi közgyűlésén a 4 millió le-

A brassói *Chlorodont S. A. R.* 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke mellett 398.770 lej nyereséget mutat ki, amelyet az előző évi veszteség törlesztésére fordítanak. A mérleg főösszege 21.295. 641 lej. A közgyűlést május 4-én tartják meg.

A lugosi *Tesătoria Lugojana Rudolf Barát S. A.* 1938. évi mérlegében 2 millió 200.000 lej részvénytőke és 182.948 lej tartalékalap mellett 108.377 lej nyereséget mutat ki.

A nagyszebeni *Fabrica Română de Mărfuri de Oțel și de Metal S. A.* 1938. évi mérlegében 12 millió lej részvénytőke mellett 27.184 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 31.443.905 lej.

A nagyszebeni *Deropa S. A.* 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke mellett 263.291 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 9.677.005 lej.

A nagyszebeni *Faber Castell-Apollo S. A.* 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 500.000 lej tartalékalap mellett 364.019 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 19.733.679 lej.

jes részvénytőkét 8 millió lejre emelték fel. Az 1938. évi mérlegében 4 millió lej részvénytőke mellett 985.730 lej nyereséget mutat ki, amit az előző évi veszteség fedezésére fordítanak. A matematikai tartalékok összege 1.714.237 lej, a mérleg főösszege 7.411.302 lej.

A május 15-én fizetendő konverziós részlet

Az 1934. április 7-i konverziós törvény szerint május 15-én esedékes a tizedik konverziós törvény végrehajtási utasításához verziós törvény végrehajtási utasításához mellékelt törlesztési terv szerint, a következő:

Lecsökkentett tőketartozás	Fizetendő összeg mezőgazasági adósok által	városi
1000	39.52	67.22
1500	59.77	100.82
2000	79.03	134.43
2500	98.79	168.04
3000	118.55	201.65
4000	158.07	268.86
5000	197.58	336.08
6000	237.10	403.29
7000	276.62	470.51
7500	296.37	504.12
8000	316.13	537.73
9000	355.65	604.94
10000	395.16	672.16
50.000	1975.82	3360.79
100000	3951.64	6721.57
500000	19758.20	33607.85
1000000	39516.38	67215.17

Egy millió lejen feül a tőkeösszeg arányában emelkedik a törlesztési részlet.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.59
font	662.40—672.78
palesztinai font	663.00—673.44
holland forint	75.56—76.73
svájci frank	31.81—32.30
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.60
pengő	25—27
csehekrona (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szilárdabban. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1700—1750
angol font, 30%-os szabadkvóta	1685—1720
angol font, 20%-os kvóta	1400—1420
angol font, 40%-os kvóta	1066—1075
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	157
dollár, 30%-os szabadkvóta	357
svájci frank, 30%-os kvóta	85—88
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.55
belgas (klirring)	60
belgas, 15%-os	61
zloty, 30%-os kvóta	67.50
svédkorona, 30%-os kvóta	87.50

Régészeti kincsekre bukkantak Constantában. Constantából jelentik: A kikötő partjainak rendezése során, — bizonyos források fenyegették beomlással a partépítményeket, — több régészeti kincs került napvilágra. Megtalálták többek között Neptun templomának maradványait, amelyek rendkívül nagy értéket képviselnek régészeti szempontból.

Ga
a p
România é

Párizs, április jencu tegnap volt a nagyköv francia lapok tárgyalásairól. Balkán-szövetség tein kívül holl Bullitt amerikai reskedelmi min. Gafencu fogl szerkesztőjét, ilyen mély beny amiben Párizst — Utamnak

lasi jellege van niszter — majd egyszer találko üggy államtitk ügyminiszterre szivélyesebb és ha. Minden a két baráti ors mondotta Gaf nak módzata gyük a két or csolatokat.

Gafel London, ápr lord Halifax gu táviratoka

Select

Hétfői

Ké
Sain

Newyork, gép távirati szerint kényen Saint Laurent délre. Az or mást szerzet bérelt és a kanadai ren kirendeltsége kezésbe lépni sült Allamok küldött ki k jeladásai ne

ismel

Róma, apr a Viminalis Mussolini azokat a h kari főnökke tatott meg della Camina sitott újabb ugy az egys toleg — va met hivatot ezután jóvá amely a zid mesterségén bályozni, va

Gafencu „konzultációja“ a párizsi nagykövetekkel

Románia és Anglia külügyminisztereinek megleghangu táviratváltása

Párizs, április 29. (Rador.) Grigore Gafencu tegnap valóságos „konzultációt tartott a nagykövetek körében“ — írják a francia lapok — a külügyminiszter tegnapi tárgyalásairól. Jelzik, hogy Gafencu a Balkán-szövetséghez tartozó államok követein kívül hosszú eszmecsere-t folytatott Bullitt amerikai nagykövettel Cettin kereskedelmi miniszterrel és másokkal is.

Gafencu fogadta a Havas diplomáciai szerkesztőjét, aki előtt hangoztatta, milyen mély benyomást tett rá a fogadtatás, amiben Párizsban részesítették.

Utannak tájékoztatói és nem tárgyalási jellege van — mondotta a külügyminiszter — majd rámutatott arra, hogy még egyszer találkozni fog Alexis Leger külügyi államtitkárral, valamint Bonnet külügyminiszterrel. A francia-román viszony szívélyesebb és bizalomteljesebb, mint valaha. Minden a legteljesebb rendben van a két baráti ország között. Gentin urral — mondotta Gafencu — megtárgyaltuk annak módozatait, hogy még szorosabbá tegyünk a két ország közötti gazdasági kapcsolatokat.

Gafencu és Halifax táviratváltása

London, április 29. (Lador.) Gafencu és Lord Halifax külügyminiszterek megleghangu táviratokat váltottak.

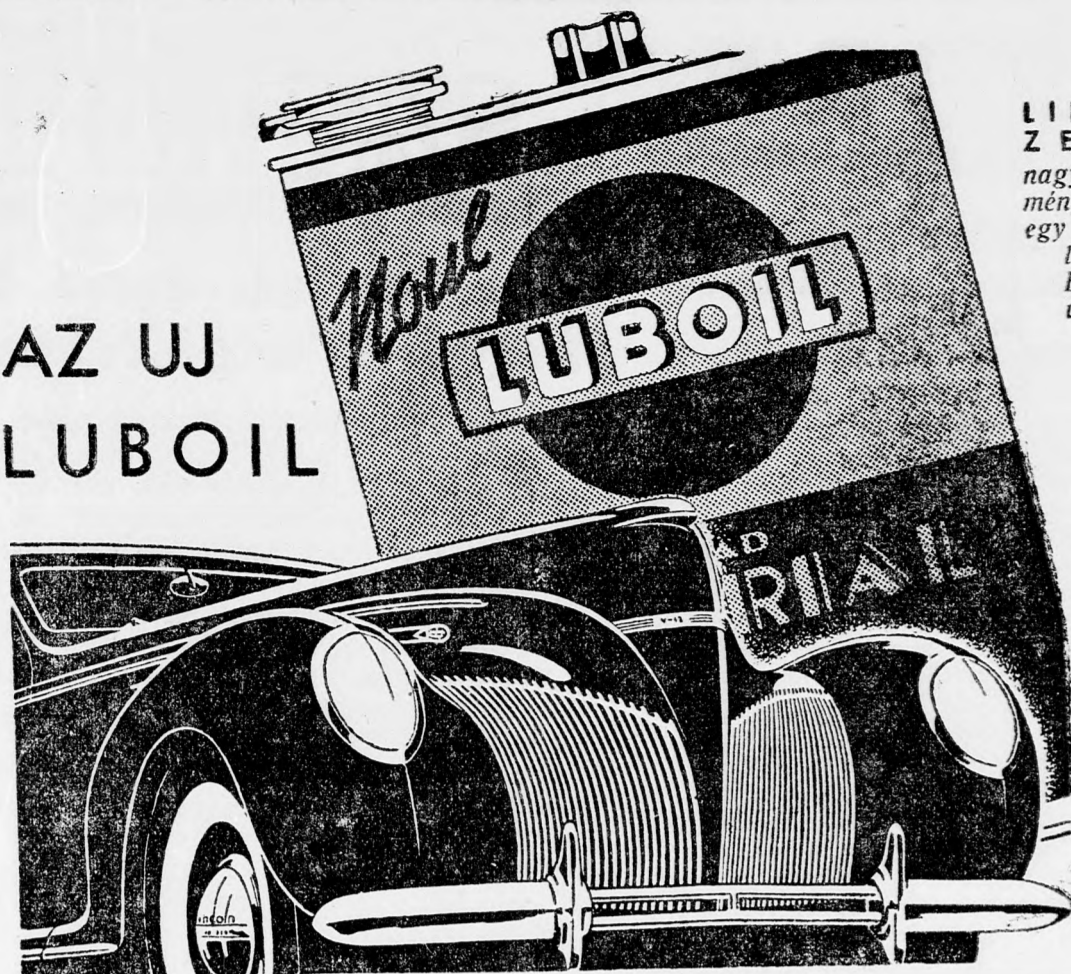
Gafencu a következő táviratot küldte Londonba:

„Mielőtt elhagynám Angliát, szeretném még egyszer Exceleenciának a legbarátiabb érülettel megköszönni azt a teljes bizalommal történt szívélyes fogadtatást, amelyben az angol kormány és Exceleenciád engem részesített. Rövid angolai tartózkodásom is megengedi azt a reményemet kifejezmem, hogy a Nagy-Britanniát és Romániát összekötő baráti kapcsolatok még szorosabbá fognak fejlődni és a szívélyes és megértő együttműködés, amelyben Exceleenciád részesített, ennek a megerősítésére fel is bátorít.“

Halifax a következőképpen válaszolt:

„Köszönöm Exceleenciának azt az udvarias táviratot, amelyet sziveskedett nekem küldeni Angliából való távozásakor. Exceleenciád látogatása alkalmat nyújtott az országainkat érdeklő kérdések megtárgyalására és Exceleenciád szivesen látott vendégünk volt úgy öfelsége kormányára részéről, mint a magam részéről. Ezek a megbeszélések megerősítették az angol-román barátságot és hozzájárultak az általános helyzet javulásához. Biztosíthatom Exceleenciád, hogy melegen fogok visszaemlékezni az Ön együttműködő tevékenységére. Lord Halifax.“

AZ UJ LUBOIL

LINCOLN ZEPHYR nagyobb teljesítmények elérésére egy megfelelő olajat kíván. Ez az olaj az új Luboil.

ELISMERTEN A LEGJOBB ROMÁN OLAJ

Nem kellett sok idő ahhoz, hogy az új Luboil, az Unirea Társaság laboratóriumaiban válogatott román nyersolajokból készült kenőanyagot a román autósok a legjobb román olajnak ismerjék el. Az angol repülés büszkesége, C. W. A.

Scott és Petre Cristea, a híres vezető, bebizonyították az Unirea gyártotta olaj kiváló minőségét, miután azt néhány rendkívül nehéz próbának vetették alá. És az új Luboil győzött és ma elismerten a legjobb román olaj.

AZ UJ LUBOIL

Az új Luboil OLCȘO, mert mint belföldi készítmény nem fizet vámot és nincs alávetve a kontingentálásnak.

LUBOIL UNIREA

AZ UNIREA S. A. R. GYÁRTMÁNYA

A román kormány javaslatot tett az Egyesült Államok kormányának háborus adósságainak rendezésére

Bucuresti, április 29. A román kormány tudatta az Egyesült Államok kormányával, hogy javaslatot akar tenni háborus adósságainak rendezésére. Megegyezést kíván létrehozni a háboru utáni román járadékpapírok címleteinek amerikai tulajdonosaival is. E célból Románia washingtoni követe megfelelő utasítást kapott. Románia rendszeresen fizetni akarja adósságait a

jelenlegi és az Egyesült Államokkal való gazdasági kapcsolatait által teremtendő transzferlehetőségek keretein belül.

A Fratelli Branca milánói cég tapasztalata kezestekdik a **Vermouth Branca** versenytárs nélkül minőségéről.

Angol, francia és német flotta-mozdulatok a Földközi tengeren

Légi hadgyakorlatok Olaszországban

Párizs, április 29. (Rador.) A Prevence francia páncélos, az Emile Bertin cirkáló és három torpedóromboló Gibraltárba indultak, ahol a francia flotta másik 14 egysége tartózkodik.

Tanger, április 29. (Rador.) A Leipzig német cirkáló látogatásával egyidejűleg egy német ágyunaszád és tengeralattjáró-raj érkezett Ceuta spanyol kikötőbe. Rövidesen odaérkezik a Graf Spee páncélos, hat tengeralattjáró és egy ágyunaszád. A Köln cirkáló továbbra is Deriasban marad egészen május 2-ig.

Athén, április 29. (Rador.) Az angol hadihajóknak görög vizeken, főleg pedig Krétánál, Navarinnál és Varykánál való tartózkodását nem tekintik természetellenes jelenségnek. A brit hadihajók valóban minden évben szoktak görög vizeken gyakorlatozni.

Róma, április 29. (Rador.) A légügyi minisztérium 60 napos gyakorlatra behív-

ta az alantás tartalékos tiszteteket és az 1937-39. évben kiképzett legénységet. Ugyancsak Rómából jelentik, hogy Mussolini Broca dela Cantinoból jövet, visszaérkezett a fővárosba.

Görög gazdasági bizottság jön Romániába

Athén, április 29. Athénből jelentik, hogy a Transilvania nevű hajón gazdasági bizottság indult Romániába, a román-görög gazdasági tárgyalások megkezdése végett.

Átrétegeződés fogtechnikai pályára

Délutáni és esti kurzusok. Cím a kiadóban.

Select Mozdó

Ma, vasárnap utoljára

Az álarcos ember első része

Hétfői kezdettel

Az álarcos ember második része

Izgalmas kalandorfilm, főszerepekben:

Tonto, a rézbőrűek vezére és Silver, a csodaló

Kényszerleszállást végzett a kanadai Saint Laurent öbölben a „Moskva“ nevű orosz repülőgép

A két pilóta könnyebben megsebesült

Newyork, április 29. A „Moskva“ repülőgép távirati jelzéseket adott le, amelyek szerint kényszerleszállást hajtott végre a Saint Laurent öbölben, a Hundson öböltől délre. Az orosz ügyvivő, aki azonnal tudomást szerzett a jelentésről, repülőgépet bérelt és a Moskva keresésére indult. A kanadai rendőrség Prince Eduard szigeti kirendeltsége megpróbált rádió útján érintkezésbe lépni a Moskva pilótáival, az Egyesült Államok partőrsége pedig hajókat küldött ki keresésükre. Az orosz repülőgépek jeladásai nem szünetelnek. Feltevés sze-

rint nincsenek se mentőőveik, se gumicsónakjaik arra az eshetőségre, ha el kell hagyniok a gépet.

Newyork, április 29. A kanadai lapok is jelentik, hogy a Moskva nevű repülőgép kényszerleszállást végzett a Saint Laurent öbölben lévő News Brunswick államban. Kétszáz kilométernyire az Edward herceg szigetétől. Kokinski és kiserője, hir szerint, könnyebben megsebesültek. A repülőgép súlyosan megrongálódott. A szerencsétlenség után egy orvos és több rendőrségi tisztviselő szálltak ki a helyszínre.

Mussolini minisztertanácson ismertette az olasz hadfelszerelési programot

Gazdasági zsidótörvény a minisztertanács előtt

Róma, április 29. Mussolini elnöklete alatt a Viminalison összeült a minisztertanács. Mussolini ismertette a kormány tagjaival azokat a határozatokat, amelyeket a vezérkari főnökkel és a pénzügyminiszterrel folytatott megbeszélései során hoztak Rocca della Caminateban. A hadsereg részére folyósított újabb hitelek a haderő növelését — úgy az egységeket, mint a hadianyagot illetően — valamint a Földközi tenger védelmét hivatottak szolgálni. A minisztertanács ezután jóváhagyta azt a törvénytervezetet, amely a zsidószármazású olasz állampolgárok mesterségének gyakorlását van hivatva szabályozni, valamint egy másik törvényterveze-

tet is jóváhagyták, amely az urbanizmus elleni harcot írja elő. Ugyancsak jóváhagyták azt a törvénytervezetet, amely a Tiranában 1939. április 30-án megkötött olasz-albán gazdasági és vámkonvenció végrehajtásáról szól.

— A szívburok, a szívbillentyűk, a szívizomok és a szividegek megbetegedéseinek kezelésében a rendkívül enyhén ható természetes „Fereac József“ keserűviz fontos segédeszköz, mely reggel éhgyomorral egy kis pohárral bevéve a tápcsatorna tartalmát biztosan felhigítja és azt igen könnyen levezeti. Kérdezze meg orvosát.

endő

és törvény
idejük kon-
tasításához
tástiásához
a követ-

összeg
városi
tal

67.22
100.82
134.43
168.04
201.65
268.86
336.08
403.29
470.51
504.12
537.73
604.94
672.16
739.38
806.59
873.81
941.02
1008.24
1075.45
1142.67
1209.88
1277.10
1344.31
1411.53
1478.74
1545.96
1613.17
1680.39
1747.60
1814.82
1882.03
1949.25
2016.46
2083.68
2150.89
2218.11
2285.32
2352.54
2419.75
2486.97
2554.18
2621.40
2688.61
2755.83
2823.04
2890.26
2957.47
3024.69
3091.90
3159.12
3226.33
3293.55
3360.76
3427.98
3495.19
3562.41
3629.62
3696.84
3764.05
3831.27
3898.48
3965.70
4032.91
4100.13
4167.34
4234.56
4301.77
4368.99
4436.20
4503.42
4570.63
4637.85
4705.06
4772.28
4839.49
4906.71
4973.92
5041.14
5108.35
5175.57
5242.78
5310.00
5377.21
5444.43
5511.64
5578.86
5646.07
5713.29
5780.50
5847.72
5914.93
5982.15
6049.36
6116.58
6183.79
6251.01
6318.22
6385.44
6452.65
6519.87
6587.08
6654.30
6721.51
6788.73
6855.94
6923.16
6990.37
7057.59
7124.80
7192.02
7259.23
7326.45
7393.66
7460.88
7528.09
7595.31
7662.52
7729.74
7796.95
7864.17
7931.38
7998.60
8065.81
8133.03
8200.24
8267.46
8334.67
8401.89
8469.10
8536.32
8603.53
8670.75
8737.96
8805.18
8872.39
8939.61
9006.82
9074.04
9141.25
9208.47
9275.68
9342.90
9410.11
9477.33
9544.54
9611.76
9678.97
9746.19
9813.40
9880.62
9947.83
10015.05
10082.26
10149.48
10216.69
10283.91
10351.12
10418.34
10485.55
10552.77
10620.00
10687.21
10754.43
10821.64
10888.86
10956.07
11023.29
11090.50
11157.72
11224.93
11292.15
11359.36
11426.58
11493.79
11561.01
11628.22
11695.44
11762.65
11829.87
11897.08
11964.30
12031.51
12098.73
12165.94
12233.16
12300.37
12367.59
12434.80
12502.02
12569.23
12636.45
12703.66
12770.88
12838.09
12905.31
12972.52
13039.74
13106.95
13174.17
13241.38
13308.60
13375.81
13443.03
13510.24
13577.46
13644.67
13711.89
13779.10
13846.32
13913.53
13980.75
14047.96
14115.18
14182.39
14249.61
14316.82
14384.04
14451.25
14518.47
14585.68
14652.90
14720.11
14787.33
14854.54
14921.76
14988.97
15056.19
15123.40
15190.62
15257.83
15325.05
15392.26
15459.48
15526.69
15593.91
15661.12
15728.34
15795.55
15862.77
15930.00
15997.21
16064.43
16131.64
16198.86
16266.07
16333.29
16400.50
16467.72
16534.93
16602.15
16669.36
16736.58
16803.79
16871.01
16938.22
17005.44
17072.65
17139.87
17207.08
17274.30
17341.51
17408.73
17475.94
17543.16
17610.37
17677.59
17744.80
17812.02
17879.23
17946.45
18013.66
18080.88
18148.09
18215.31
18282.52
18349.74
18416.95
18484.17
18551.38
18618.60
18685.81
18753.03
18820.24
18887.46
18954.67
19021.89
19089.10
19156.32
19223.53
19290.75
19357.96
19425.18
19492.39
19559.61
19626.82
19694.04
19761.25
19828.47
19895.68
19962.90
20030.11
20097.33
20164.54
20231.76
20298.97
20366.19
20433.40
20500.62
20567.83
20635.05
20702.26
20769.48
20836.69
20903.91
20971.12
21038.34
21105.55
21172.77
21240.00
21307.21
21374.43
21441.64
21508.86
21576.07
21643.29
21710.50
21777.72
21844.93
21912.15
21979.36
22046.58
22113.79
22181.01
22248.22
22315.44
22382.65
22449.87
22517.08
22584.30
22651.51
22718.73
22785.94
22853.16
22920.37
22987.59
23054.80
23122.02
23189.23
23256.45
23323.66
23390.88
23458.09
23525.31
23592.52
23659.74
23726.95
23794.17
23861.38
23928.60
23995.81
24063.03
24130.24
24197.46
24264.67
24331.89
24399.10
24466.32
24533.53
24600.75
24667.96
24735.18
24802.39
24869.61
24936.82
25004.04
25071.25
25138.47
25205.68
25272.90
25340.11
25407.33
25474.54
25541.76
25608.97
25676.19
25743.40
25810.62
25877.83
25945.05
26012.26
26079.48
26146.69
26213.91
26281.12
26348.34
26415.55
26482.77
26550.00
26617.21
26684.43
26751.64
26818.86
26886.07
26953.29
27020.50
27087.72
27154.93
27222.15
27289.36
27356.58
27423.79
27491.01
27558.22
27625.44
27692.65
27759.87
27827.08
27894.30
27961.51
28028.73
28095.94
28163.16
28230.37
28297.59
28364.80
28432.02
2849

SPORT

Ma kezdődik Brassóban az országos asztalitenisz-bajnokság

Cluj, április 29. (Az Uj Kelet tud.) Az országos asztaliteniszbajnokság versenyeit, mint azt már közöltük, a szövetségtől kapott megbízás folytán a brassói Metrom sportegyesület rendezti. A versenyeket április 30-án és május 1-én, tehát ma és holnap bonyolítják le.

Az idei országos bajnoki versenyen, mint az eddigiekben is, igen szép számban vesznek részt az erdélyi zsidó sportegyesületek sportolói. Biztos résztvevője a bajnoki versenynek a nagyváradi Makkabi, a marosvásárhelyi Makkabi, a brassói Ivria és a kolozsvári Haggibbor. Minden valószínűség szerint azonban részt vesz az aradi Hakoah is.

Az ország legjobb asztaliteniszeseinek versenyén a Haggibbor igen népes, legjobb gárdájával vesz részt. Az országos versenyen a Haggibbor színeit a következők képviselik: Keller Sándor, Kroll Imre, Rosier Tibor, Kertész Ernő, Nánán Endre, Goldstein Alice, Weisz Éva és Havas Kató.

Mi újság a sportvilágban?

Angliában több női futbalcsapat működik. Ezek közül a legismertebb a „Darlington Quaker Girls” együttese, amely arról ismert, hogy fennállása óta mindegyik mérkőzését megnyerte. Most azonban feloszlott ez az egyesület. Ok: a játékosai férjhez mentek...

Az egész világsajtót bejárta a hír, hogy Mexico Cityben az Asturias-Necaxa rangadó mérkőzésen a Necaxa elkezdett drukereit mérgükben felgyújtották a tribünök. Minthogy nem volt víz a pályán, a tribün nagyrésze a lángok martaléka lett. „De változtattunk a helyzeten!” — nyilatkozott az Asturias elnöke. Hogy mi lesz a gyors döntés, arról nem nyilatkozott s így csak találgattak a lapok. Minthogy a tribünök java fából készült, a lapok szerint mindössze ezt a hírdetményt fogják a pályák bejárata elé kiszögezni: „Revolvert és gyufát a nézőterre vinni tilos!”

Nagy hírverést csaptak az amerikai lapok a Louis-Roper öklívivómérkőzés előtt. Roper — eddig alig ismert öklívívó — indián származású és a két színes öklívívó összecsapása nagyon érdekelte az amerikaiakat. Az egyik indián törzs főnöke nyilatkozott a lapokban: — Ha Roper győz, tiszteletbeli törzsfőnökké választjuk. — A választás ez uttal elmaradt — Roper k. o.-val kikapott. Az első menetben.

A helsinki olimpia rendezőbizottsága a napokban sajtótájékoztatót tartott. Ezen az újságírók megkérdezték: — Nem fenyegeti elmaradás az olimpiát? A rendezőség nevében Frenckell, a rendezőbizottság elnöke válaszolt: — Nem törődünk a külpolitikai helyzettel, hanem zavartalanul, nyugodt helyzetben készítjük elő az olimpiát. A nyáron ott akarunk tartani, hogy akár öt perc múlva megkezdődhetne az olimpia... Minden sportpálya készen áll majd a próbaversenyekre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

J. D., Valea lui Mihai. Sziveskedjék részletes felvilágosításért a Hias kivándorlási irodához fordulni. Címe: Hias, Biurou de Imigratiune Sighet-Maramures.

Lőrinczy és társa parkettezők

uj parkett lerakását és javításokat, gyalulásokat jutányos árban vállalnak. Iroda: Piața Unirii 31 bejárat: Strada Iuliu Maniu No. 2.

Az április hó 1-én életbelépett új

Stat

(személyzeti adó) kiszámítási táblázat, utgyszintén forgalmiadó, bejelentési, bérleti szerződés, stb. nyomtatványok beszerezhetők

BOROS papirkereskedésben

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

A tavaszi évad befejezése előtt mozi-helyáras vigjátékciklust rendez a színház

— Négy egymásutáni estén előadják az évad legsikeresebb vigjátékait —

A színház tudvalevőleg évek óta május elsején szokta befejezni a kolozsvári idényt és csak a késő nyári hónapokban szokott rövid időre ismét hazatérni vidéki turnéjáról. A tavaszi idényt most kitolódik s társulatunk rövid ideig még idehaza marad.

A tavaszi idény befejezése előtt a színház érdekes és bizonyára rendkívül népszerű újítást vezet be, amikor mozi-helyáras vigjáték-ciklust kereti. ben négy estén át az évad legsikeresebb újításait adja elő.

Ez a ciklus kedden este kezdődik és péntek este fejeződik be. A műsoron sorrendben a Fűszer és csemege Francia szobalány, An-

gyalt vettem feleségül és Havasi napsütés szerepelnek. A ciklus elsősorban propaganda célt szolgál, a színház ugyanis

a legszélesebb körökben is népszerűvé kívánja tenni a vigjátéknak azokat a kitűnő alkotásait, amelyek minden társadalmi réteget egyaránt ellátnak a legnemesebb és egyben legidősebb szórakozással.

A vigjáték-propaganda ciklus helyárait úgy állapították meg, hogy azok alig magasabbak a premiermozgók helyárainál. Így tehát gazdag és szegény részére egyaránt lehetővé válik a ciklus látogatása.

Gyimesi vadvirág

A színház nagyszerű népszínmű felújításainak sorozatában kerül színre Géczy István páratlanul népszerű, erdélyi tárgyú, remek meséjű, pazar muzsikájú népszínműve, a Gyimesi vadvirág.

A közönség érdeklődése arra mutat, hogy a Gyimesi vadvirág is beilleszke-

dik abba a sorba, amelynek A cigány, A vén bakancsos és fia a huszár, és A csikós a legkiemelkedőbb állomásai.

A Gyimesi vadvirág mellett a színház műsorát az Egy bolond százat csinál uralja, amely vasárnap délután hatkor és hétfőn este kilenckor kerül legközelebb színre.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közlünk. Jelleges levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

LAKASAT CSAK VALÓDI VERT CSIP. KÉBŐL KÉSZÜLT „DER-BESO” FÜGÖNY, AGY- és ASZTALTERÍTŐ DEKORÁLJA TÖKELETESEN. Kívánt méretben. Állandó mintaterem. Regele Ferdinand 11. emeleten.

Párizsban végzett nyelvtanárno francia egyetemi vizsgákra előkészít kezdőket, haladókat tanít, társalgási órákat ad. Érdeklődők címet a kiadóba kérem „Francia tanítás” jellegre.

Zongora, rövid, keresztúros eladó vagy bérbeadó. Rosenfeld, B. L. Pop 10.

Két izr. fiatalember teljes ellátást kaphat, különbejárati szobában. Kepes, Baron L. Pop 27.

Vidéki ortodox zsidó 27 éves fiatalember, önálló kereskedő biztos egzisztenciával ismeretség hiányában oly lány ismeretségét keresi ki 100.000 lejen felüli hozománnyal rendelkezik és hajlandó a vidéki élettel megbarátkozni. „Korrek” jelige.

Simon fordítóirodában fordítások, másolások minden nyelven szakszerűen készülnek. Str. Regina Maria 13. Emelet.

Eladnám vagy elcserélném bucaresti új 3 emeletes házat év 250.000 lej jövedelemmel, 11 lakás, 2 tizzlettel, kolozsvári, marosvásárhelyi, nagyváradi hasonló értékű és jövedelmű ház ellenében. Cim a kiadóhivatalban.

Könyv- és papirkereskedő fiatal, képzett munkaerő, nagyobb tőkével fennálló üzletet átvenne, esetleg társulna. Ajánlatokat „Erdély” jellegre a kiadóba kér.

Tanítványképzés! Kozmetika „Boté” Hamburg. Regele Ferdinand 34/II.

Clujon 30 éve fennálló jól bevezetett gazdagon felszerelt nyomdába, az egyik társ kivándorlása miatt másik társ kerestetik. Esetleg teljesen átadó. Jelige: „Corvinus.”

Varróleány, kitűnő munkaerő, olcsón házhoz ajánlközik. Str. Anton Pan No. 5.

Kirándulásra huszonzervek: Libamáj, pástétomok, csirkepaprikás, csirkesült, borjúsült, bányásült, virsli, csólent, gulyás, pörkölt stb. Téli-szalami, sajtok, vaj „Pardess” bodegában.

Nagyobb tőkével fiatal, agilis társat keresek 30 éve jól bevezetett nagyforgalmu üzlethez. Értekezni dr. Borgida József ügyvéd Satumare, Stefan cel Mare 4.

Megbízható zsidó leány felvétetik, ki háztartásban segítkezik. Réger, P. M. Viteazul 3. Cluj.

Kiadó egy nagy szoba, konyha, speiz gyermektelen házaspárnak. Külön egy kis szoba. Róth, Calea Decebal 20.

2 szoba, nagy hall komfortos lakás új házban május 1-re kiadó. Str. Calvin 16.

Gyönyörű kivitelű új diógyökér teleháló kettős és hármasszékrennyel eladó. Ugyanott használt díofa ruhaszekrény. Str. Paris 62. Asztalosmihely.

Szaktmunkás állást nyerhet gyertyagyárban. Ugyanott kezdőt is felvesznek. Jelentkezni lehet Fischer Leopold fabrica de lumânări Storoinet, Bucovina.

Intelligent jellegre levél van a kiadóban.

Borsec fürdőn az Eisig-villa, melyben a Klein-féle kóser restaurant volt, kiadó. Értekezni Eisig Jakabnál Borsec.

Kiadó májusra első emeleten, napos oldalon, 3 vagy 4 szobás hallos komfortos lakás. Irodának vagy orvosi rendelőnek is megfelel. Értekezni a háztulajdonosnál, P. Mihai Viteazul 39.

29 éves önálló kereskedő megismerkedne házasság céljából urilánnyal, ki hozománnyal (350-500.000) az üzlet kibővítéséhez hozzájárulna. „Reális gondolkodás” jellegre a kiadóba.

Két „A” jelzésű Czur Salom parcella sürgősen eladó. Érdeklődni Schächter, Mojlilor 8.

Gyermekeztető, főzni tudó minden 3 tagu családdhoz felvétetik. Deutsch, Calea Marechal Foch No. 99.

Angol, francia tanárno órákat ad kezdőknek és haladóknak. Cim: Salamon, Fr. David 9. szám.

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 5: Bubus. (A nagyszerű operett első olcsó helyáras előadása.)

Szombat este 9: Gyimesi vadvirág. (Géczy István népszínműve, énekekkel, táncokkal és dalokkal. Teljesen új betanulásban. Főszereplők: Bázsa Éva, Csengeri Aladár, Csóka József, Czopán Flóri, Deésy Jenő, Fülöp Sándor, Gróf László, Hoffmann Mária mint vendég, Jenei János, Miklóssy Margit, Perényi János, Rajnai Elli, Szentes Ferenc, Tompa Sándor. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stefanidesz József. Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 3: A vén bakancsos és fia a huszár. (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Egy bolond százat csinál. Vasárnap este 9: Gyimesi vadvirág.

Hétfő d. u. 6: Gyimesi vadvirág. Hétfő este 9: Egy bolond százat csinál.

Kedd 9: Fűszer és csemege. (Mozihelyárrakkal. A színház négy napos vigjáték-propaganda ciklusának első estéje.)

Szerda 9: Francia szobalány. (Mozihelyárrakkal. A színház négy napos vigjáték-propaganda ciklusának második estéje.)

Csütörtök 9: Angyalt vettem feleségül. (Mozihelyárrakkal. A színház négy napos vigjáték-propaganda ciklusának harmadik estéje.)

Péntek 9: Havasi napsütés. (Mozihelyárrakkal. A színház négy napos vigjáték-ciklusának utolsó estéje.)

Szombat este 9: Sasfiók. (Rostand monumentális színműve teljesen új rendezésben, új kiállításban, Csajkovszkij, Beethoven, Strauss kísérőzenéjével. Rendező: Kádár Imre, a reichstadi herceg: Fényes Alice, Metternich: Kovács György, Flambeau: Borovszky Oszkár m. v., Erényi Böske, Beness Iona, Czopán Flóri, Feledi Éva, Rajnai Elli, Tompa Sándor, Csóka József, Jenei János, Lantos Béla, Fülöp Sándor, stb. fellépésével. A díszleteket Rajnai Sándor tervezte. A premierbérleket helyeik péntek délig tartja fenn a pénztár.)

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Figyelem! Kizárólag csak a Select mozgóban. Az álarcos ember. Az utóbbi évek legizgalmasabb kalandorfilmje, főszerepekben: Tonto, a rézbőrűek vezére és Silver, az ördögös ló.

Hétfő, kedd, szerda: Álarcos ember II-ik része. Az utóbbi évek legszenzációsabb kalandorfilmje, főszerepekben: Tonto, a rézbőrűek vezére és Silver, az ördögös ló.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Mától újra látható Jeanette Macdonald és Nelson Eddy nagyszerű színdarabja: Tavaszi szerenád. Még csak 2-3 napig! Tisztviselőknak, diákoknak és munkásoknak kedvezmény.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premierslágér! A vakáció. Főszerepekben Katherine Hepburn és Gary Grant. Műsor előtt a legfrissebb világhírű, a legújabb eseményekkel.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Tura, a dzsungel szerelmese. A szép Dorothy Lamour végig színes, csodás felvételi, izgalmas dzsungel filmje. Főszerepekben: Ray Milland.

Hétfő, kedd, szerda: Álarcos ember I. része. Mindenki nézze meg ezt az izgalmas kalandorfilmet, melyhez hasonló az utóbbi években nem volt. Főszerepekben: Tonto, a rézbőrű és Silver, az ördögös ló.

RIO MOZGO MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor: Két sláger egy helyért! I. Buffalo Bill. (Az igazi férfi). Izgalmas Wild-west indián film. Fősz.: Garry Cooper és Jean Arthur. II. A rab-szolgalahajó. Izgalmas kalandorfilm. Fősz.: Warner Baxter és Wallace Berry. III. Legújabb Metro Híradó.

Következő műsor: I. Lukrécia Borgia. II. Az érettségi.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Kettős szenzációs műsor: I. D. buvárhajó. Izgalmas filmsoda. Pat O'Brien-nel. II. Dick Foran bravuros cow-boy filmje az Ország törvény nélkül. III. Híradó. Előadások kezdete: 3, 6 és 9 órakor. Helyáras: 12+5 és 19+6 lej.

Hétfőn, szombaton és vasárnap: Világvárosi műsor! 3 film egyszerre: I. Szerenád. Grace Moore-nak, a newyorki Metropolitán opera világhírű énekesnőjének legcsodásabb filmje. II. Borzalom Sanghajban. A kalandorfilmek királya. Boris Karloff, Vladimir Sokoloff. III. Uj híradó. Helyáras: 12+5 és 19+6. Diákoknak kedvezmény. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

Mihail

Uj

Május elsején az öröm és a napot, amely szimbólumává megújulásra be.

Ez az ünnepeket tisztaság nem mindig életöröm napozásra. A múlt romjait munkák inkább a szívek ünnepe.

Szerencsés! Az öfélése deményezett.

A munkás mint a többi ország nagy tétetett és a desével teret megjavítását.

Tavaly má fesszor, mi azoknak a amelyeknek annyi eszten folytatott.

Azóta elke megvalósítás sikkján, hogy a derű és a kasság lelke.

Azok az iságnak egy sultak. Sőt kus és real is megvalósí amelyek a r telései.

Az egész

Mez

AGYON

Pénztár

a) Kés

b) Köv

Követelés

a) Bék

b) Kül

Értékpap

I. Rom

a) Ál

b) Tö

c) Töz

II. Kül

Tartalék

Váltótár

a) Vá

b) Vá

c) Vá

Fenti

Adások

I. Bék

a) Ad

b) Ad

c) Ad

d) Ad

e) Ad

II. Kül

Az 1934

adások

Visszesza

Ingatlan

a) Int

b) Egy

Vegyes s

Átmeneti

Május elseje — a munka ünnepe

Mihail Ralea professzor, a munkaügyek energikus minisztere a kötelességteljesítés frontján

Új élet a munkásság számára

Május elsejét választotta a munkásság az öröm és pihenés ünnepnapjává. Ezt a napot, amely a munkásság törekvéseinek szimbólumává nőtte ki magát, a lelkeket megújulásra hívó nap sugarai aranyozzák be.

Ez az ünnep, amelyet az érzés és a gondolat tisztaságában kell megünnepelni, nem mindig jelentette a megelégedés és életöröm napját a román munkásság részére. A múltban annyi nehézség nyomta a román munkás vállait, hogy ez a nap sokkal inkább a követelések, mint az elégedett szívek ünnepe volt.

Szerencsére ez az idő már a múlté. Az Öfelsége II. Károly király által kezdeményezett, új valóságot teremtett.

A munkásság számára is, éppen úgy mint a többi rétegek számára, amelyek az ország nagyváltételén fáradoznak. Igazság tételét és az új rendszert számos intézkedéssel teremtette meg a fejlődés és élet megújításának feltételeit.

Tavaly május elsején Mihail Ralea professzor, munkaügyi miniszter felvázolta azoknak a megvalósításoknak tervezetét, amelyeknek elismeréséért a munkásság annyi esztendőn keresztül hiábavaló harcot folytatott.

Azóta eltelt rövid esztendő alatt annyi megvalósítás történt a munkásság életének sávján, hogy az egykori csalódások helyét a derű és a jogos remények vette át a munkásság lelkében.

Azok az ígéretek, amelyeket a munkásságnak egy évvel ezelőtt tettek, megvalósultak. Sőt Mihail Ralea miniszter dinamikus és realista szellemével olyan dolgokat is megvalósított, amelyeket nem ígért, de amelyek a román munkáslelkek jogos követelése.

Az egészséges alapokra fektetett társa-

dalombiztosítás rendszerén, az iparos hi-telek gyarapításán, a higiénikus és olcsó munkás-lakások építésén kívül, Ralea miniszter gondját viselte a dolgozó emberek

lelki szükségleteinek is.

A „Munka és Jókérd” olyan jelszó, amely mélyen benne gyökerezik a munkásság életében.

Az idei május elseje abban a hangulatban találja a román munkásságot, amely méltó ehhez a derűs ünnepnaphoz.

Új éra kezdődött a román munkásság részére

Öfelsége oltalma alatt számos munkavédelmi intézmény létesült

Károly király példáját követve, a Trón tanácsosai fáradhatatlan tevékenységet fejtenek ki a munkásrétegek sorsának megjavítása érdekében.

Mihail Ralea miniszter tevékenységének eredményei az ország egész kövélménye előtt ismeretese és osztatlan megelégedést váltottak ki a munkásság széles tömegeiből.

Hogy ezt a munkásságot az egész világ előtt bemutassa, a miniszter elhatározta, hogy a bucaresti „II. Károly parlban” június 10 és július 10 között megrendezi a „Munka és Jókérd” nagyszabású kiállítását. E kiállítás mindenki saját szemével győződhet majd meg a miniszter tevékenységének áldásos eredményeiről, valamint arról a módról, ahogyan a román munkás szabad idejét felhasználja.

Ralea miniszter abból a felismerésből indult ki, hogy nem elég csupán a 8 órai munkaidő bevezetése, ha a munkás szabad idejét nem hasznosítja a saját és családja érdekében.

Attól az elvtől vezéreltetve, hogy csupán egy művelt munkásság lehet a gazdasági tevékenység és az ország jólétének hasznos eleme, a miniszter számos kulturintézményt létesített, mint könyvtárakat, olvasótermeket, színházakat, sportegyesületeket, zenei köröket, stb.

Az eredmények annál is kielégítőbbek voltak, mert a munkásság teljes lelkesedéssel támogatta a miniszteri kezdeményezést.

Ugyanilyen megértéstől voltak eltelevé viszont a munkaadók is.

Néhány felemlítésre érdemes megvalósítás

Valóban csodálatraméltóak azok az eredmények, amelyeket a tömegek művelésének és a munkavédelemnek a terén a nagy péterórum, vasipari és textilipari vállalatokban elérték.

A román ipar a legnagyobb megértést tanúsította a mély társadalmi átalakulások e korszakában és amikor a „Munka és Jókérd” kampánya megkezdődött, a legnagyobb készséggel bocsátották magukat a munkaügyi minisztérium rendelkezésére.

Ecéből a munkaügyi minisztériumban Stavri-Cunescu munkaügyi vezérigazgató elnöklete alatt több megbeszélést tartottak. A megbeszéléseken résztvettek a Románo-Americana, Astra-Románá, Unirea, Columbia, Concordia vállalatok, valamint a Resița és Mica územek képviselői is.

Mástermészeti megbeszéléseken résztvettek Victor Ion Popa, a „Munka és Jókérd” színházak igazgatója, mérnökök, építészek, festőművészek és rendezők kíséretében, hogy meg tárgyalják a kiállítással kapcsolatos technikai és művészeti teendőket.

Felemlítésre érdemes, hogy a munkásság saját szervezeteinek keretei között is szép tevékenységet fejtett ki.

Egyszóval megállapítható, hogy új korszak kezdődött meg a munkásság életében.

Weisz Zsigmond,

a Foresta R.-T. nyugalmazott igazgatója Marosvásárhelyen f. hó 26-án hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 27-én d. u. 3 órakor ment végbe nagy részvét mellett.

A munkaügyi minisztérium örködik felette és védelmezi azt.

Az állam nagylelkű támogatást nyújt a román munkásságnak. Ennek a támogatásnak egyetlen feltétele: a Haza és a Király iránti szeretet.

A tanulók képzése és védelme

A munkaügyi minisztérium nagy erőfeszítéseket tesz a tanulók oltalmazására és kiképzésére is.

Számtalan fénykép, táblázat, diagramma, térkép, statisztika fogja ábrázolni ezeket az eredményeket a kiállításon, amely a munkaügyi minisztérium összes megvalósításainak hűsége tükrözi.

Következettve abból a módból, ahogyan kisipar, nagyvállalatok, munkások, magán-tisztviselők és céhek a minisztérium kezdeményezéseit fogadták, megállapíthatjuk, hogy a „Munka és Jókérd” szervezet eleget tett hivatásának és biztosra vehető, hogy a kiállítás is, amelyre meghívták nyertek a hasonló szervezetekkel rendelkező többi államok, a teljes siker jegyében zárul majd.

A kiállítás öregbíteni fogja az ország tekintélyét és újabb lendületet ad a román nép megvalósító energiáinak.

— Olyan egyéneknek, akinek belülről elégtelen s ezért emésztése meg van zavarva és éjjel nem tud aludni, ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Kérje meg orvosát.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár R. T. Kolozsvár

MÉRLEG-SZÁMLA 1938 december 31.

	Lei	Lei		Lei	Lei
Pénztár			Résztvénytőke		45,000.000
a) Készpénzkészlet	16,261.218	1	Tartalékalapok		
b) Követelés a B. N. R.-nél és a C. E. C.-nél	8,821.653	25,082.871	a) Törvényes tartalék	455.000	
Követelés pénzüintézeteknél			b) Alapszabályszerű tartalék	2,000.000	2,455.000
a) Belföldön	2,938.605		c) Nyugdíjtartalék-számla		5,800.000
b) Külföldön	38.240	2,976.845	Törlesztési alapok		
Értékpapírtárca			Kétes követelésekre		2,000.000
I. Román értékek:			H. Ferenczy Gyula segélyalap		151.500
a) Államkötvények — n. é.	228.000	186.960	Betétek		
b) Tőzsdén jegyzett értékek — n. é.	10.000	7.800	a) Látra	6,506.505	
c) Tőzsdén nem jegyzett értékek n. é.	88.000	44.630	b) Határidőre	61,075.742	
II. Külföldi értékek — n. é. P 500	11.500	250.890	c) Folyószámlán	37,336.984	104,919.231
Tartaléktőke elhelyezése — n. é.	400.000	264.000	Hitelezők		
Váltótárca			a) Belföldiek		4,113.488
a) Váltók fedezet nélkül	21,689.509		b) Külföldiek		25,114.052
b) Váltók áru, értékpapír stb. fedezettel	5,974.832		Visszleszámitolás		
c) Váltók jelzálogfedezettel	24,634.960	52,299.301	I. Belföldön a B. N. R.-nél:		
Fenti váltókból leszámítolva	5,282.588		a) Folyó váltók	2,980.407	
Adóssok			b) Konverziós váltók	2,849.065	5,829.472
I. Belföldi adóssok:			II. Külföldön		2,302.181
a) Adóssok fedezet nélkül	6,973.892		Csekkek és kifizetési megbízások		
b) Adóssok keresk. értékfedezettel	4,349.948		Belföldön fizetendő		970.974
c) Adóssok értékpapírfedezettel	557.000		Fel nem vett osztalék		54.077
d) Adóssok jelzálogfedezettel	19,155.328		Vegyes számlák		4,055.125
e) Adóssok különböző fedezetekkel	25,696.291		Átmeneti számlák		206.553
II. Külföldi adóssok	1,209.706	57,942.165	Tiszta nyereség		
Az 1934 április 7-i konverziós törvény szerinti adóssok	37,389.152		a) Át hozat az előző évről	238.355	
Visszleszámitolt konverziós váltók a B. N. R.-nél	2,849.065	40,238.217	b) Folyó évi nyereség	1,495.855	1,734.210
Ingyatlanok					
a) Intézeti székházak	13,750.000				
b) Egyéb ingatlanok	2,684.595	16,434.595			
Vegyes számlák		9,238.853			
Átmeneti számlák		8.126			
Összesen		204,735.863	Összesen		204,735.863

ÚJ KELET Legújabb hírek

Minden nőt megszépít és minden szépséghibát eltünteti
a Sulfamyl-puder és arckrém

Az olasz sajtó béketárgyalásokat sugalmaz

(Első oldali cikkünk folytatása)

dalú rendszabályozással való próbálkozások hiábavalóak. Lengyelország viszont komolyan fog tárgyalni a szomszédos Németországgal való kapcsolatainak pozitív rendszabályozásáról.

Varsó reagálása meglepetést keltett Berlinben

Berlin, április 29. A „Hamburger Fremdenblatt” a Führer beszéde nyomán támadt német-lengyel kapcsolatokat kommentálva, többek között a következőket írja: „A lehető legmeglepőbbnek kell tekintenünk Varsónak a Reichstagban elhangzott beszéddel szembeni reakcióját. A jövő fogja eldönteni azon lengyel köröknek a bölcsességét, akik azt hirdetik, hogy Lengyelországnak nem áll szándékában javaslatokat tenni Németországnak, vagy más szavakkal: visszautasítják a Führernek feléjük nyújtott kezét. A világ Hitler kancellártól értesült a rendkívül akut lengyel tervekről. A történelem nem szokott rejálmáni mindig hasonló kedvező körülményeket. Amit ma felajánlanak, azt holnap már esetleg nem ismétlik meg.

Most Lengyelországnak kell válaszolnia. Lengyelország elvesztette azt az egyetlen lehetőséget, amely a birodalommal való kapcsolatainak végső megoldásához vezetett volna, mert a német-ellenes koalícióban való részvétel részévé lett előnyben.

Beck és Benes

A Deutsche Allgemeine Zeitung Lengyelországnak a nagy beszéd után tanúsított magatartásával foglalkozva leszögezi, hogy Beck nem riad vissza attól, hogy Benes útjára lépjen. Az Essener Nationalzeitung szerint csak a jövő fogja megmutatni, hogy Lengyelországot meggyőzte-e Hitler vaslogikája.

A német sajtó szerint Hitler beszéde eloszlatja a háborús légkört

Berlin, április 29. A német sajtó a Führer beszédének hatása alatt áll, amelynek világpolitikai szempontból is nagy jelentőséget tulajdonít. A Berliner Lokalanzeiger azt írja, hogy az emberek milliói éltek a Roosevelt elnök és környezetének által teremtett háborús pszichózis atmoszférájában. Ezek a szegény emberek most fellelegzenek a Führer beszéde után. A kancellár szavai megtisztították a légkört és megerősítették a béke fenntartásának lehetőségeit.

Az olasz sajtó béketárgyalásokat és megegyezést sugalmaz

Róma, április 29. (Rador). A Stefani diplomáciai levelezője szerint Hitler beszédében felemlített bizonyos számú államot, amelyeknek biztonsági szavatosságát Roosevelt Hitlertől követelte. Ezeknek nagy többsége Németország kérdésére kijelentette, hogy nem érzik magukat fenyegetettnek és semmiféle formában nem sugalmazták Roosevelt közbelépést. Az amerikai elnök üzenetét csak úgy lehet tekinteni, ahogy mingyárt az első napokban tekintették: a nemzetközi kapcsolatok zavartalanosságának fenntartására irányuló tárgyalási felhívásnak. Hitler erre nézve megfelelő választ adott, kijelentve, hogy az összes felsorolt államoknak hajlandó adni esetben megadni a szükséges szavatosságot, de csak a feltétlen kölcsönösség alapján, a béke és lojális együttműködés szellemében. Uta Stefani levelezője arra, hogy Hitler felemlítette, miszerint annak idején Wilson kijelentette, hogy támogatja Németország gyarmati igényeit, ez azonban elmaradt. Hitler beszéde voltaképpen feltárta azt, hogy milyen háttérre van a béke fenntartására törekvő tengelyhatalmak elleni akciónak. Ennek a beszédnek nagy jelentőségét tehát nem lehet vitásá tenni.

A Messagero azt írja, hogy Hitler beszéde erőteljes hozzájárulás az igazságos béke művésze. Erős, de mérsékelt beszéd és nem zár ki egyetlen észszerű megegyezést sem. Nyitva hagyta az összes utakat. Ha Anglia megváltoztatja Németországgal szembeni nemrég elfoglalt magatartását, nem lesz nehéz világosabb és határozottabb megegye-

zésekre jutni, mint amilyen az 1935 évi tengerészeti egyezmény volt. Lengyelország viszont súlyos elővigyázatianságot követne el, ha kisiklani engedné az alkalmat a Führer által tett igen fontos javaslatok komolyan vételét illetően.

A moszkvai visszhang

Moszkva, április 29. (Rador). A Reuter jelenti: Hitler beszéde nem keltett meglepetést moszkvai politikai körökben, amelyek kijelentik, hogy az angol-német tengerészeti és német-lengyel megemlékezési egyezmények felmondása újabb megnyilvánítása annak, milyen értéke van a Németországgal való egyezésnek. E körök szerint a beszéd ismét bebizonyította, hogy a békeszerető országok számára parancsoló szükségesség a

minél szorosabb együttműködés egymás között.

Tokió

Tokió, április 29. (Rador). Az Asahi Shimbun című lap szerint a Führer magatartása nyilvánvaló békeakaratának kétségbevonhatatlan bizonyítéka.

Ankara

Ankara, április 29. (Rador). A Havas jelenti: Török politikai körökben azt hiszik, hogy Hitler beszéde benyomást tett a világra. Érdeklődéssel várják az Egyesült Államok reakcióját.

Athén

Athén, április 29. (Rador). Semleges magatartásukhoz híven, a görög lapok nem kommentálják Hitler beszédét.

Hétfőn minisztertanácsra ül össze az angol kormány

London, április 29. Az angol kormány tagjai hétfőn reggel minisztertanácsra ülnek össze. Azt hiszik, hogy a minisztertanácson megtárgyalják többek között a katonai gyakorlatokról szóló törvényt, amelyet a napokban a parlament elé terjesztenek. Minden

valószínűség szerint vita tárgyává teszik Hitler kancellár beszédét és az angol kormány Palesztina-politikáját is.

London, április 29. Az Evening Standard azt írja, hogy az angol kormány a szovjet-kormány által tett javaslatokat tanulmányoz-

za. Ezideig a kormány nem utasította el ezeket a javaslatokat és nem is tett ellenjavaslatokat. Valószínű, hogy a jövő hét folyamán a kormány dönteni fog ebben az ügyben.

Teleki és Csáky Berlinbe érkezett

Berlin, április 29. Teleki Pál magyar miniszterelnök és felsége, valamint Csáky István gróf külügyminiszter szombaton délután félhárom órakor érkeztek meg Berlinbe. Az anhalti pályaudvaron Ribbentrop külügyminiszter, valamint a berlini magyar és a budapesti német követ fogadták a magyar államférfiakat. Teleki és

Csáky ezután az Atlon szállóba hajtottak, ahol berlini tartózkodásuk alatt lakni fognak. A magyar államférfiak délután félnyolc órakor Ribbentropnál tettek látogatást, majd Göringnél jelentek meg kihallgatáson, míg este Hitler diszvacsorát rendezett a tiszteletükre.

György király kanadai látogatása alatt öttagú államtanács fogja gyakorolni a felségjogokat

A gloucesteri herceg lesz a tanács elnöke

London, április 29. VI. György angol király Kanadába való elutazása előtt öttagú államtanácsot nevez ki, amely távollétében gyakorolja a felségjogokat. Ennek az államtanácsnak a tagjai: Erzsébet királyné, a Gloucesteri herceg, Mary királyi hercegnő, Arthur koneti herceg felesége és a kenti herceg lesznek.

Noha Erzsébet királyné elkíséri kanadai útjára a királyt, a fennálló törvény alapján kinevezése elkerülhetetlen volt. Az államtanács elnöke a gloucesteri herceg, míg a királyi pár két leánykáját Mary anyakirályné felügyeletére bízzák. Távollétében a király naponta telefonon fog érdeklődni gyermekei hogyléte felől.

Kairóban pesszimisztikusan ítélik meg a palesztinai kérdésben való megegyezés lehetőségét

Ibn Szaud kormányának jegyzéke az angol-olasz szerződés ügyében

Kairó, április 29. Az arab államok képviselői ma délelőtt plenáris ülést tartottak. A delegátusok körében némi pesszimizmus észlelhető a palesztinai kérdésben létrehozandó megegyezést illetően.

Mekka, április 29. A szaudi-arabiai kormány sajtóirodája nyilatkozatot közöl, mely szerint a mekkai kormány megvizsgálta az 1938-as angol-olasz egyezményt, amelynek bizonyos klauzulái vannak Jemenre és Hedzsászra vonatkozólag. Az egyezmény tanulmányozásának eredményeként a szaudi kormány jegyzéket intézett Londonhoz és Rómához, amelyben kijelenti, hogy az egyezmény szóbanforgó klauzulái nem érintik a mekkai kormányt, amennyiben ez a kormány nem

ismer el más egyezményt, mint azt, amely egyenesen következik a londoni és a római kormányok által közvetlenül a mekkai kormánnyal kötött szerződésekből. A kommuniké közli, hogy Olaszország követe kijelentette válaszában, miszerint Róma magáévá teszi teljes mértékben a szaudi-arabiai kormány álláspontját, kijelentvén, hogy az Olaszország és Szaudia közötti kapcsolatokat kizárólag a két ország között fennálló közvetlen egyezmények szabályozzák és ismeri, hogy az angol-olasz szerződés kizárólag a szerződő feleket kötelezi. Az angol nagykövet hasonló tartalmú választ adott a mekkai kormány jegyzékére.

Hétfőn megindul a Bucuresti-Berlin közötti légitforgalom

Bucuresti, április 29. Hétfőn, május elsején indul meg a Bucuresti-Berlin közötti légitörzsközlekedés. Ezalkalommal először szállítanak a román gépek utasokat Berlinbe. A légitörzsközlekedést a román LARES és a német Lufthansa társaságok repülőgépei bonyolítják le.

Von Papan átnyújtotta megbízólevelét a török köztársasági elnöknek

Ankara, április 29. Von Papan, Németország új ankarai követe ma átnyújtotta megbízólevelét a köztársasági elnöknek. Üdvözlő beszédében kijelentette, hogy a német birodalom nem táplál támadó szándékot senki ellen, ezzel szemben békés uton akarja biztosítani a német nemzet vitális jogait. Németország ebben a szellemben kíván minél szorosabban együttműködni az új Törökországgal.

Északirrországhban is érvénybe lép a kötelező katonai szolgálat

London, április 29. Az északirrországi kormány a következő nyilatkozatot tette: „Ulster hivatalos körei azon a véleményen vannak, hogy erre a tartományra, amely az egyesült királyság részét alkotja, automatikusan érvénybe lép a kötelező katonai szolgálatra vonatkozó törvényrendelet.

Legújabb sporthírek

Az Angol Kupa döntőjét György király és százezer néző jelenlétében ma délután játszották a Portsmouth és Wolverhampton Wanderers csapatai. Győzött előbbi 4:1 (2:0) arányban. A mérkőzés színhelye a londoni Wembley-stadion volt.

Rómából érkezett jelentés szerint az Olaszország-Románia válogatott rögbimérkőzést nagy küzdelem után az olasz csapat nyerte 3:0 arányban.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.